KAMU TEKNOLOJİ PLATFORMU

ÖĞRENCİ DOSTU KENTLER ENDEKSİ 2026

Türkiye'nin Üniversite Kentleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma: Barınma, Yaşam Maliyeti ve Kent Olanakları Işığında 17 Kentin Analizi

Temmuz · 2026

İÇİNDEKİLER

Yönetici Özeti

1. **Giriş**
   - **1.1.** Araştırmanın Amacı ve Kapsamı
   - **1.2.** Kent Seçimi Neden Önemlidir?
   - **1.3.** Türkiye Yükseköğretiminin Genel Görünümü

2. **Literatür Taraması ve Kavramsal Çerçeve**
   - **2.1.** Öğrenci Harcamaları ve Yaşam Maliyeti Yazını
   - **2.2.** Barınma, Yurt Memnuniyeti ve Enerji Yoksulluğu
   - **2.3.** Üniversite–Kent Etkileşimi ve Yükseköğretim Talebi
   - **2.4.** Literatürdeki Boşluk ve Araştırmanın Konumu

3. **Metodoloji**
   - **3.1.** Kent Havuzunun Belirlenmesi
   - **3.2.** Kriter Seti ve Ağırlıklandırma
   - **3.3.** Veri Kaynakları ve Puanlama
   - **3.4.** Sınırlılıklar

4. **Öğrenci Bütçesinin Anatomisi (2025–2026)**

5. **Kriter Bazında Bulgular**
   - **5.1.** Barınma
   - **5.2.** Yeme-İçme
   - **5.3.** Ulaşım
   - **5.4.** Güvenlik
   - **5.5.** Sosyal Yaşam
   - **5.6.** Bilgiye Erişim
   - **5.7.** İş-Staj
   - **5.8.** İklim
6. **Öğrenci Dostu Kent Endeksi 2026: Sonuçlar**

7. **İlk 10 Kent: Detaylı Profiller**

8. **Sonuç ve Öneriler**

Kaynakça

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu araştırma, 2026 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonuçlarının açıklanmasını takip edecek tercih döneminde üniversite adaylarına ve ailelerine sunmak amacıyla Kamu Teknoloji Platformu (KTP) tarafından hazırlanmıştır. Çalışma, örgün yükseköğretim öğrenci nüfusu yaklaşık 50 bin ve üzerinde olan 16 Türkiye kentini; barınma, yeme-içme, ulaşım, güvenlik, sosyal yaşam, bilgiye erişim, iş ve staj imkânları ile iklim ve yaşanabilirlik olmak üzere sekiz kriterde karşılaştırmakta ve ağırlıklandırılmış bir bileşik endeks aracılığıyla "öğrenci dostu" ilk 10 kenti belirlemektedir.

Araştırmanın temel bulgusu, Türkiye'de üniversite eğitimi için en elverişli kentlerin metropoller değil, **öğrenci yoğunluğu yüksek, yaşam maliyeti dengeli orta ölçekli Anadolu kentleri** olduğudur. Endeksin zirvesinde **83,8 puanla Eskişehir** yer almakta; onu 78,3 puanla Bursa, 77,6 puanla Kayseri, 76,9 puanla Konya ve 75,3 puanla Sakarya izlemektedir. İlk 10'un geri kalanını Isparta, Samsun, Antalya, İzmir ve Erzurum oluşturmaktadır.

Buna karşılık, en fazla üniversite ve öğrenciyi barındıran metropollerden ikisi endeksin alt yarısında kalmıştır: Ankara 13., İstanbul ise **58,3 puanla 16. ve son sırada**dır. Raporda "metropol paradoksu" olarak adlandırılan bu tablo, büyükşehirlerin sosyal yaşam, bilgiye erişim ve istihdam kriterlerindeki açık üstünlüğünün, barınma ve genel yaşam maliyetindeki olağanüstü yük tarafından fazlasıyla dengelendiğini göstermektedir. Nisan 2026 itibarıyla İstanbul'da il geneli ortalama konut kirası 39.173 TL'ye ulaşmışken, bu tutar Kayseri ve Konya gibi kentlerde 14.000 TL bandındadır.

Maliyet analizi çarpıcı bir tabloyu ortaya koymaktadır: Paylaşımlı bir evde yaşayan bir öğrencinin aylık toplam gideri Isparta'da yaklaşık **13.250 TL**, Eskişehir'de **16.200 TL** iken İstanbul'da **24.600 TL**'ye yükselmektedir. Aradaki fark yıllık bazda 100 bin TL'yi aşmakta ve dört yıllık bir lisans eğitiminde 400 bin TL'nin üzerinde bir bütçe farkı anlamına gelmektedir. 2026 yılı itibarıyla aylık 4.000 TL olan KYK lisans burs/öğrenim kredisi, en ekonomik kentlerde dahi toplam giderin ancak dörtte biri ila üçte birini karşılayabilmektedir.

KYK yurdunda yer bulabilen bir öğrenci için tablo önemli ölçüde iyileşmektedir: 2025–2026 tarifesinde aylık 750–1.250 TL bandındaki yurt ücretleri sayesinde toplam aylık gider Anadolu kentlerinde 6.300–7.000 TL bandına inmektedir. Bu nedenle rapor, tercih stratejisinin yalnızca kent seçimi değil, aynı zamanda barınma türü seçimi olduğunu vurgulamaktadır.

Bir bakışta ilk 10

1. Eskişehir (83,8) · **2.** Bursa (78,3) · **3.** Kayseri (77,6) · **4.** Konya (76,9) · **5.** Sakarya (75,3) · **6.** Isparta (74,8) · **7.** Samsun (71,5) · **8.** Antalya (69,9) · **9.** İzmir (68,3) · **10.** Erzurum (66,9).

   Sonraki sıralar: Mersin **11.** (66,8), Kocaeli **12.** (66,2), Ankara **13.** (65,4), İstanbul **16.** (58,3).

Rapor; kriter bazında ayrıntılı fiyat tabloları, kent karşılaştırma grafikleri, ilk 10 kentin güçlü ve zayıf yönlerini içeren profiller ile öğrencilere, ailelere ve yerel yönetimlere yönelik somut önerilerle tamamlanmaktadır. Tüm parasal veriler 2025–2026 akademik yılı ve 2026 yılı ilk yarısına ait güncel tarifelere dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: öğrenci dostu kent, yükseköğretim, öğrenci yaşam maliyeti, barınma, bileşik endeks, kent karşılaştırması, YKS tercih dönemi.

1. GİRİŞ

1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Türkiye'de her yıl üç milyona yakın aday, Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na girmekte ve bunların önemli bir bölümü yaşamlarının en az dört yılını geçirecekleri bir kente taşınma kararı vermektedir. Tercih kılavuzları program türü, taban puanı ve kontenjan gibi akademik göstergeler açısından oldukça zengin bir bilgi seti sunarken, adayın gündelik yaşamını doğrudan belirleyecek olan kent koşulları hakkında sistematik ve karşılaştırılabilir bir bilgi kaynağı bulunmamaktadır. Bir öğrencinin akademik başarısı kadar psikolojik iyi oluşu, sosyal gelişimi ve ailesinin ekonomik sürdürülebilirliği de büyük ölçüde kentin sunduğu barınma, beslenme, ulaşım ve sosyalleşme koşullarına bağlıdır.

Bu rapor, söz konusu bilgi boşluğunu doldurmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel araştırma sorusu şudur: *Öğrenci nüfusu yüksek Türkiye kentleri, bir üniversite öğrencisinin temel yaşam ihtiyaçları ve gelişim olanakları açısından karşılaştırıldığında hangi kentler* ***"öğrenci dostu"*** *olarak nitelendirilebilir?* Bu soruya yanıt vermek üzere sekiz kriterden oluşan bir değerlendirme çerçevesi kurulmuş, her kriter güncel ve doğrulanabilir verilerle beslenmiş ve ağırlıklandırılmış bir bileşik endeks hesaplanmıştır.

Raporun kapsamı, örgün öğrenci sayısı yaklaşık 50 bin ve üzerinde olan 16 kentle sınırlandırılmıştır. Bu eşik, hem yeterli büyüklükte bir öğrenci ekosistemine sahip kentleri yakalamakta hem de karşılaştırmanın veri kalitesini korumaktadır. Parasal tüm veriler Türk lirası cinsinden, 2025–2026 akademik yılı ile 2026 yılı ilk yarısına ait tarifelerden derlenmiştir.

1.2 Kent Seçimi Neden Önemlidir?

Uluslararası yükseköğretim yazını, öğrencinin yaşadığı çevrenin akademik sonuçlar üzerindeki etkisini uzun süredir belgelemektedir. Barınma güvencesizliği ve uzun ulaşım süreleri ders devamlılığını ve akademik başarıyı olumsuz etkilemekte; ekonomik baskı altındaki öğrencilerde okul terki riski belirgin biçimde artmaktadır. Türkiye özelinde bu ilişki daha da güçlüdür: 2026 yılı itibarıyla aylık 4.000 TL olan KYK lisans burs/kredisi, metropollerde tek başına bir öğrencinin gıda giderini dahi karşılayamamaktadır. Bu koşullarda kent seçimi, ailenin dört yıllık toplam eğitim maliyetini yüz binlerce lira ölçeğinde değiştiren stratejik bir karardır.

Kent seçiminin ikinci boyutu gelişim olanaklarıdır. Kütüphane altyapısı, teknokent ve sanayi ekosistemi, staj ve yarı zamanlı çalışma fırsatları, kültür-sanat yaşamı ve öğrenci kulüpleri; diplomaya eşlik eden "görünmez müfredatı" oluşturur. Rapor bu nedenle salt maliyet karşılaştırması yapmamakta, kentin öğrenciye kattığı değeri de ölçmeye çalışmaktadır.

Kent seçiminin ekonomik boyutunun yükseköğretim sistemi üzerindeki etkisi, güncel ampirik bulgularla da desteklenmektedir. Türkiye'de 2006–2024 dönemini kapsayan bir zaman serisi analizi; yoksulluk oranındaki bir puanlık artışın YKS başvuru oranını yaklaşık 2,5 puan düşürdüğünü, üniversite mezunu genç işsizliğinin de talebi anlamlı biçimde azalttığını ortaya koymakta ve yükseköğretim talebindeki değişkenliğin yüzde 77,7'sinin makroekonomik değişkenlerle açıklanabildiğini göstermektedir (Üner, Çamalan ve Karatepe, 2025). Bir başka ifadeyle, eğitim maliyetinin taşınabilirliği yalnızca bireysel bir refah meselesi değil, yükseköğretime katılımın kendisini belirleyen yapısal bir faktördür. Kent seçimi ise ailenin doğrudan kontrol edebildiği en güçlü maliyet yönetim aracıdır.

Nitekim İstanbul Planlama Ajansı'nın izleme araştırmaları, metropolde okumanın maliyetinin olağan enflasyonun dahi üzerinde bir hızla arttığını belgelemektedir: İstanbul'da üç kişilik bir öğrenci evinde yaşayan öğrencinin aylık maliyeti 2022–2023'te 5.357 TL iken bir yıl içinde yüzde 134 artışla 12.535 TL'ye, 2024–2025 döneminde ise 18.750 TL'ye yükselmiş; özel yurtta kalan öğrenci için bu tutar 22.920 TL'ye ulaşmıştır (İPA, 2023; 2025). Benzer biçimde, yaşam maliyetlerinin öğrencilerin üniversite, program ve il seçimini etkileyen başlıca unsur hâline geldiği ve mevcut kredi-burs mekanizmalarının bu maliyetleri karşılamada yetersiz kaldığı akademik yazında da vurgulanmaktadır (Çetinkaya ve Yener, 2026).

1.3 Türkiye Yükseköğretiminin Genel Görünümü

YÖK'ün 2025–2026 akademik yılı istatistiklerine göre Türkiye'de açık ve uzaktan öğretim dâhil **6.715.761** yükseköğretim öğrencisi bulunmaktadır; bunların **3.714.449**'u örgün öğretime kayıtlıdır (2.571.297 lisans, 1.143.152 ön lisans). Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı yurtların yatak kapasitesi 2025 itibarıyla 1 milyona ulaşmış olup Avrupa'nın en yaygın kamu yurt ağını oluşturmaktadır. Buna karşın kapasite, örgün öğrenci sayısının yaklaşık dörtte birine karşılık gelmekte; öğrencilerin önemli bölümü özel yurt ve kiralık konut piyasasına yönelmektedir. Bu tablo, kentler arası kira ve yaşam maliyeti farklarını tercih kararının merkezine taşımaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Öğrenci dostu kent kavramı; öğrenci harcamaları ve yaşam maliyeti araştırmaları, barınma ve yurt memnuniyeti çalışmaları ile üniversite–kent etkileşimi yazınının kesişiminde yer alır. Bu bölüm, endeksin kriter setini ve ağırlıklandırmasını dayandırdığımız üç araştırma damarını özetlemekte; ardından çalışmanın ulusal yazındaki konumunu tanımlamaktadır.

2.1 Öğrenci Harcamaları ve Yaşam Maliyeti Yazını

Türkiye'de öğrenci harcamalarını sistematik biçimde ölçen ilk kapsamlı çalışmalardan biri, Ekinci'nin (2009) üç devlet üniversitesinde (Hacettepe, Cumhuriyet ve Erciyes) 3.330 birinci sınıf öğrencisiyle yürüttüğü birim maliyet araştırmasıdır. Çalışma iki açıdan öncüdür: birincisi, yükseköğretimin toplam birim maliyeti (15.339 TL) içinde bireysel öğrenci maliyetinin (8.692 TL) kamusal maliyetten (6.647 TL) yüksek olduğunu göstererek finansman yükünün ağırlıklı olarak hane halkı üzerinde olduğunu ortaya koymuş; ikincisi, öğrencilerin neredeyse tamamının üniversite öncesinde, hane halkı geliriyle kıyaslandığında önemli tutarlara (4.475 TL) ulaşan hazırlık harcaması yaptığını belgelemiştir. Bu bulgu, ailelerin üniversite maliyetini sınav öncesinden itibaren taşımaya başladığını ve kent seçiminin bu birikimli yükün en büyük değişken kalemini belirlediğini göstermesi bakımından raporumuzun çıkış noktasıyla doğrudan ilişkilidir.

Harcama kompozisyonuna odaklanan saha araştırmaları, kalemler arasındaki dağılımın zaman içinde barınma aleyhine değiştiğini göstermektedir. Kaşlı ve Serel'in (2008) Balıkesir Üniversitesi Gönen Meslek Yüksekokulu'nda 554 öğrenciyle yürüttüğü araştırmada aylık ortalama harcama 518,86 YTL olarak ölçülmüş; bütçenin yüzde 34'ü eğlenceye, yüzde 23'ü barınma-enerji-iletişime, yüzde 18'i yeme-içmeye ayrılmıştır. Erzurum'da Atatürk Üniversitesi öğrencileri üzerine yapılan güncel bir araştırmada ise aylık ortalama gelir 1.231 TL, harcama 1.044,63 TL bulunmuş; barınmanın bütçedeki payının 2013'te yüzde 15,7 iken 2019'da yüzde 22,9'a yükseldiği tespit edilmiştir (Özdemir ve Selçuk, 2022). Uğur'un (2020) 2010–2011 ile 2019–2020 öğretim yıllarını karşılaştıran nitel analizi de aynı örüntüyü doğrular: her iki dönemde de öğrencilerin gelirleri giderlerini karşılamamakta, en büyük harcama kalemlerini barınma ve ulaşım oluşturmakta, sosyal-kültürel faaliyetler ise bütçeden en az pay alan kalem olarak kalmaktadır.

Erzurum örneği, aynı kent için farklı yıllarda tekrarlanan ölçümler sunması bakımından yazında ayrıcalıklı bir yere sahiptir: Özer, Akan ve Çalmaşur (2010) ile Karaca, Çalmaşur ve Daştan (2018), Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin gelir-harcama ilişkisini farklı dönemlerde incelemiş; böylece öğrenci bütçesinin zaman içindeki evrimi tek kent ölçeğinde izlenebilir hâle gelmiştir. Avrupa ölçeğinde ise EUROSTUDENT 8 taraması (Hauschildt vd., 2024), 25 ülkede 290 binden fazla öğrenciden derlenen verilerle, aile yanında kalmayan öğrenciler için barınma giderlerinin toplam yaşam maliyetinin baskın kalemi olduğunu ortaya koymakta; Türkiye'de gözlenen örüntünün kıtasal bir eğilimin parçası olduğunu göstermektedir.

Yüksek enflasyon dönemi bu eğilimi keskinleştirmiştir. İstanbul Planlama Ajansı'nın yıllık izleme araştırmalarına göre İstanbul'da üç kişilik bir öğrenci evinde yaşayan öğrencinin aylık maliyeti 2022–2023'te 5.357 TL iken 2023–2024'te yüzde 134 artışla 12.535 TL'ye, 2024–2025'te 18.750 TL'ye; özel yurtta kalan öğrencinin maliyeti ise aynı üç yılda 5.127 TL'den 22.920 TL'ye çıkmıştır (İPA, 2023; 2025). Tek başına barınma kalemi, özel yurt senaryosunda aylık toplamın yarısından fazlasını (16.341 TL) oluşturur hâle gelmiştir. Makro düzeyde ise TÜİK'in 2023–2024 Eğitim Harcamaları İstatistikleri, yükseköğretimde öğrenci başına yıllık ortalama harcamayı 84.759 TL olarak vermektedir (akt. Çetinkaya ve Yener, 2026). Çetinkaya ve Yener (2026) bu tabloya dayanarak illeri GSYH ve yaşam maliyeti düzeyine göre üç gruba ayırmakta — yüksek maliyetli

metropoller (İstanbul, Ankara, İzmir), dengeli orta ölçekli kentler (Eskişehir, Kayseri, Samsun) ve düşük maliyetli iller — ve mevcut KYK öğrenim kredisinin (2024'te aylık 2.000 TL) bu maliyetler karşısında yetersiz kaldığını göstererek gelire dayalı, bölgesel olarak farklılaştırılmış bir borçlanma modeli önermektedir.

Bu yazının endeksimiz açısından üç doğrudan sonucu vardır.

i. Barınmanın bütçe içindeki payının 2008'deki yaklaşık dörtte birlik düzeyden metropollerde yarıya yaklaşan bir orana tırmanması, kriter setinde barınmaya verilen en yüksek ağırlığın (yüzde 20) ampirik gerekçesini oluşturur.

ii. Çetinkaya ve Yener'in (2026) üçlü il gruplandırması, bu raporun "metropol paradoksu" bulgusuyla bağımsız bir yöntemle örtüşmektedir: orta maliyet grubunun örnek kentleri (Eskişehir, Kayseri, Samsun) endeksimizin ilk 10'unda yer alırken, yüksek maliyet grubu (İstanbul, Ankara) alt sıralarda kümelenmektedir.

iii. Sosyal-kültürel harcamaların bütçeden en az payı alan kalem olması (Uğur, 2020), maliyet baskısının öğrencinin gelişim olanaklarından feragat pahasına yönetildiğini gösterir; bu da endeksin salt maliyet karşılaştırmasıyla yetinmeyip sosyal yaşam ve bilgiye erişim kriterlerini de içermesinin gerekçesidir.

2.2 Barınma, Yurt Memnuniyeti ve Enerji Yoksulluğu

Barınma yazını, konut ve yurt kalitesinin fiyata indirgenemeyecek çok boyutlu bir olgu olduğunu ortaya koyar. Turan ve Ünsel (2014), Namık Kemal Üniversitesi'nde geliştirdikleri "Yurt Öğrencileri Beklenti ve Memnuniyet Anketi" ile yurt memnuniyetini barınma olanakları, yemek kalitesi ve çeşitliliği, ders çalışma ortamı, sosyal alanlar, sıcak su ve ısınma hizmetleri, giriş-çıkış saatleri ve yönetimin şikâyetlere duyarlılığı gibi boyutlarda ölçmüş; geliştirilen ölçeğin benzer değerlendirmelere örnek oluşturabileceğini göstermiştir. Bu çok boyutlu yaklaşım, endeksimizin barınma kriterinin yalnızca ücret bantlarını değil kapasiteyi, kampüse uzaklığı ve yurt niteliğini de kapsamasının yöntemsel dayanağıdır.

Barınma sorununun görece yeni bir boyutu enerji yoksulluğudur. Aksoy Khurami ve Aldıçoğlu'nun (2025) Muğla-Kötekli'de öğrenci hane halklarıyla altı aylık panel veriye dayanarak yürüttüğü çalışma; ısınma masraflarının öğrenci bütçesindeki ortalama payının yüzde 3,63 olduğunu, ancak bireysel doğalgaz ısıtması kullanan öğrencilerde bu oranın uç aylarda yüzde 11,55'e çıkarak yazında enerji yoksulluğu eşiği kabul edilen yüzde 10 sınırını aştığını göstermiştir. Daha çarpıcı olan bulgu, bazı öğrencilerin masrafı düşürmek için ısıtmayı tamamen kapatmasıdır. Çalışma ayrıca merkezi ısıtma sistemlerinin bireysel sistemlere göre hem ortalama hem uç değerlerde daha avantajlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, raporumuzun bütçe senaryolarındaki "faturalar" kaleminin ve kışı sert kentlerde konut niteliğinin (yalıtım, ısıtma sistemi türü) tercih kararındaki ağırlığının ampirik karşılığıdır.

Güncel Türkçe yazında barınma, artık bir "**kriz**" olarak kavramsallaştırılmaktadır. Savran Penpecioğlu (2024), son yirmi yılın büyüme odaklı yükseköğretim politikalarının öğrenci sayısını hızla artırmasına karşın yurt ve barınma arzının aynı hızda genişlemediğini; konutun artan ölçüde metalaşması ve yükselen kiralarla birleşen bu açığın, öğrenciler için gündelik hayatta derinleşen bir barınma krizine dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Seksen öğrenciyle yürütülen karma yöntemli araştırma, sorunları uluslararası insan hakları belgelerindeki "yeterli konut" ilkeleri üzerinden dört başlıkta somutlaştırır: karşılanabilirlik, kullanım hakkı güvencesi, konum ve erişilebilirlik ile oturulabilirlik. Bu çerçeve, endeksin barınma kriterini ücretin ötesinde kapasite, konum ve nitelik boyutlarıyla birlikte ölçmesinin yazındaki güncel karşılığıdır.

Uluslararası yazın, öğrenci barınmasının kent mekânını da dönüştürdüğünü göstermektedir. Smith (2008), Britanya kentlerinde öğrenci nüfusunun belirli mahallelerde yoğunlaşmasının konut piyasasını ve mahalle demografisini dönüştürmesini "öğrencileşme" (studentification) kavramıyla ele almış ve sürecin kent politikası açısından derslerini tartışmıştır; Hubbard (2009) ise özel amaçlı öğrenci konutlarının (purpose-built student accommodation) yaygınlaşmasının öğrencilerle yerleşik topluluk arasında mekânsal ayrışma üretip üretmediğini incelemiştir. Türkiye'de yurtların ve öğrenci apartlarının kent içi dağılımı bu kavramsal çerçeveyle görece az çalışılmıştır; endeksin barınma ve ulaşım kriterlerinin birlikte okunması — konaklamanın yalnızca fiyatının değil kampüse ve kent merkezine göre konumunun da değerlendirilmesi — bu yazının temel uyarısını dikkate almaktadır.

2.3 Üniversite–Kent Etkileşimi ve Yükseköğretim Talebi

Öğrenci ile kent arasındaki ilişki çift yönlüdür: kent öğrenciye bir maliyet ve olanak seti sunarken, öğrenci de kente önemli bir gelir akışı sağlar. Kaşlı ve Serel (2008), tek bir meslek yüksekokulunun 554 öğrencisinin bir öğretim yılında yerel ekonomiye 2,3 milyon YTL aktardığını; Özdemir ve Selçuk (2022) ise Erzurum'daki yaklaşık 73 bin öğrencinin il ekonomisine yıllık 690 milyon TL'nin üzerinde katkı sağladığını hesaplamıştır. Bu literatür, "öğrenci dostu kent" politikalarının yerel yönetimler açısından yalnızca sosyal bir tercih değil, rasyonel bir ekonomik yatırım olduğunu gösterir: öğrenci harcamasını kentte tutan ve büyüten her düzenleme (ulaşım tarifesi, barınma arzı, sosyal donatı) çarpan etkisiyle kent ekonomisine geri döner.

Bu iki çalışma, üniversitenin kent ekonomisine katkısını ölçen daha geniş bir Türkçe yazının parçasıdır. Görkemli (2009), Selçuk Üniversitesi'nin Konya ekonomisine etkisini direkt, dolaylı ve uyarılmış etkiler olmak üzere üç katmanda hesaplayan öncü çalışmalardandır; Çalışkan (2010) Uşak Üniversitesi, Gürsel, Tuncel ve Geldimyradov (2021) ise Bursa Uludağ Üniversitesi örneklerinde öğrenci harcamalarının ve üniversite faaliyetlerinin yerel ekonomiye katkısını ortaya koymuştur. Işık (2008) ise ilişkinin demografik-mekânsal boyutuna işaret ederek üniversitelerin Türkiye'de kentleşme süreçlerini besleyen kurumlar arasında yer aldığını göstermiştir.

Uluslararası yazında öğrenci topluluğu, kentsel gelişmenin stratejik bir kaynağı olarak ele alınır. Van den Berg ve Russo (2004), Avrupa kentleri üzerine karşılaştırmalı çalışmalarında öğrencilerin kent politikasında sesi olmayan "görünmez bir nüfus" gibi ele alınmasını eleştirir; beşerî sermayenin kent rekabetçiliğindeki artan önemi nedeniyle öğrenci topluluklarının kent stratejik planlamasının öznesi hâline getirilmesini önerir. Gumprecht (2003) ise Amerikan "üniversite kasabası" (college town) olgusunu; genç nüfus yoğunluğu, yüksek eğitimli iş gücü, kampüs ve öğrenci odaklı ticaret bölgeleri gibi kendine özgü ögeleriyle ayrı bir kent tipi olarak tanımlar. Eskişehir gibi öğrenci yoğunluğu yüksek kentlerimizin endeksteki güçlü performansı, bu yazının işaret ettiği "öğrenci kenti" dinamiklerinin Türkiye'deki karşılığı olarak okunabilir.

Talep tarafında Üner, Çamalan ve Karatepe (2025), 2006–2024 dönemi verileriyle yükseköğretim başvuru oranının belirleyicilerini incelemiş; yoksulluk oranını en güçlü negatif belirleyici olarak saptamış, üniversite mezunları arasındaki işsizliğin de "diplomalı işsizlik" olgusu üzerinden başvuruları caydırdığını göstermiştir. Bu bulgu, öğrenci yaşam maliyetinin salt bir hane halkı sorunu olmadığını; maliyet baskısının, yükseköğretime katılım oranları üzerinden ülkenin beşerî sermaye birikimini etkileyen bir kamu politikası sorunu olduğunu ortaya koyar. Kentler arası maliyet farklarını görünür kılan araçlar — bu endeks gibi — adayların bilgiye dayalı seçim yapmasını kolaylaştırarak maliyet kaynaklı vazgeçmeleri azaltma potansiyeli taşır.

Tercih davranışının mikro düzeyindeki kanıtlar da aynı yöndedir. Çokgezen (2014), Türkiye'deki iktisat bölümleri üzerine okul düzeyi verilerle yürüttüğü analizde; öğrenim ücretinin, üniversitenin akademik performansının ve üniversitenin bulunduğu kentin nüfusunun tercihlerin anlamlı belirleyicileri arasında olduğunu göstermiştir. Kent özelliklerinin tercih fonksiyonuna doğrudan girdiğini ortaya koyan bu bulgu, adayların kentler arası karşılaştırma bilgisine duyduğu ihtiyacın ekonometrik bir teyididir.

Kent ölçeğindeki yaşam ve aidiyet araştırmaları da endeksin "sosyal yaşam" ve "güvenlik" gibi algıya dayalı kriterlerinin ölçümü için yöntemsel bir çerçeve sunar. İzmir Kalkınma Ajansı'nın 30 ilçede 26.819 kişiyle yürüttüğü İzmirlilik ve İzmir'de Yaşam Araştırması, kent aidiyetinin genel nüfusta yüzde 93,2 gibi yüksek bir düzeyde olduğunu; ancak kendini kente "tamamen ait" hissetme oranının 18–24 yaş grubunda (yüzde 54,2) ve üniversite mezunlarında (yüzde 66) en düşük seviyelere gerilediğini göstermektedir (İZKA, 2025). Genç ve eğitimli kesimin kent aidiyetinin kendiliğinden oluşmadığını gösteren bu bulgu, üniversite kentlerinin öğrenciyi kalıcı nüfusa dönüştürme hedefi açısından kritik önemdedir. Kültürel donatıların eğitsel işlevi de bu bağlamda değerlendirilmelidir: Güngörmüş'ün (2024) Bursa Yaşam Kültürü Müzesi örneğinde yürüttüğü eylem araştırması, müzelerin okul dışı öğretim ortamı olarak öğrenme sürecine katkısını belgelemekte; raporumuzda "görünmez müfredat" olarak adlandırılan kent olanaklarının somut bir örneğini sunmaktadır.

2.4 Literatürdeki Boşluk ve Araştırmanın Konumu

Yukarıda özetlenen yazının ortak sınırlılığı, çalışmaların büyük çoğunluğunun tek bir kent veya tek bir üniversite örnekleminde yürütülmüş olmasıdır: Gönen (Kaşlı ve Serel, 2008), üç üniversite (Ekinci, 2009), Erzurum (Özdemir ve Selçuk, 2022), Muğla-Kötekli (Aksoy Khurami ve Aldıçoğlu, 2025), İstanbul (İPA, 2023; 2025) ve İzmir (İZKA, 2025). Türkiye'de üniversite kentlerini ortak bir kriter seti ve güncel fiyat verileriyle karşılaştırıp tercih dönemine yönelik bileşik bir endekse dönüştüren yayımlanmış bir akademik çalışma ise tespit edilememiştir. Çetinkaya ve Yener'in (2026) üçlü il gruplandırması bu yönde atılmış önemli bir adım olmakla birlikte, çalışmanın amacı finansman modeli tasarımıdır ve kent düzeyinde çok kriterli bir karşılaştırma içermemektedir.

Uluslararası ölçekte kent karşılaştırması yapan araçlar mevcuttur; ancak bunlar Türkiye bağlamındaki boşluğu doldurmamaktadır. QS Best Student Cities sıralaması (QS, 2025), 58 ülkeden 150 kenti üniversite sıralamaları, öğrenci karması, arzu edilirlik, işveren etkinliği, karşılanabilirlik ve öğrenci görüşü başlıklarında karşılaştırır; ne var ki sıralamaya girebilmek için kentin 250 binin üzerinde nüfusa ve QS Dünya Üniversite Sıralaması'nda yer alan en az iki üniversiteye sahip olması gerekir. Bu eşik Türkiye'den yalnızca en büyük metropollerin kapsanmasına izin verir; ölçüm de esas olarak uluslararası öğrencinin bakış açısına göre tasarlanmıştır. EUROSTUDENT verileri ise ülke düzeyinde derlendiğinden kentler arası farkları görünür kılmaz (Hauschildt vd., 2024). Ulusal ölçekte, YKS adayının bakış açısıyla ve güncel Türk lirası tarifeleriyle çalışan çok kriterli bir kent endeksi bu araçların hiçbirinde bulunmamaktadır.

Öğrenci Dostu Kentler Endeksi 2026 bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Çalışma;

(i) 16 kenti sekiz kriterde ortak ölçekte puanlayan kamuya açık bir bileşik endeks sunması,

(ii) 2025–2026 dönemine ait güncel resmî tarifeleri sistematik biçimde derlemesi ve

(iii) Bulgularını yukarıdaki ampirik yazınla karşılaştırmalı olarak tartışması bakımından literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Öte yandan endeksin algıya dayalı kriterlerinin (güvenlik, sosyal yaşam) hâlihazırda araştırma ekibinin nitel değerlendirmesiyle puanlanması, İZKA (2025) tipi büyük örneklemli algı araştırmalarıyla ve Turan ve Ünsel (2014) tipi memnuniyet ölçekleriyle doğrulanması gereken bir sınırlılıktır; bu ihtiyaç, araştırmanın sınırlılıkları (Bölüm 3.4) ile gelecek araştırma gündeminde (Bölüm 8.3) ele alınmaktadır.

3. METODOLOJİ

3.1 Kent Havuzunun Belirlenmesi

Aday havuzu, YÖK istatistiklerinden derlenen il bazlı örgün öğrenci sayıları esas alınarak oluşturulmuştur. Bu sayılar, ildeki tüm yükseköğretim kurumlarını — devlet ve vakıf üniversitelerini birlikte — kapsayan örgün öğretim toplamıdır; yalnızca açık öğretim kayıtları hariç tutulmuştur. Örgün öğrenci sayısı yaklaşık 50 bin ve üzerinde olan 16 il değerlendirmeye alınmıştır: İstanbul, Ankara, İzmir, Konya, Antalya, Bursa, Sakarya, Kocaeli, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Gaziantep, Isparta, Samsun, Mersin ve Adana. Eşiğin hemen altında kalan Denizli (~43 bin), Trabzon (~48 bin) ve Tekirdağ (~29 bin) ise güçlü üniversite kentleri olmakla birlikte 50 bin örgün öğrenci ölçütünü karşılamadığından ana sıralamaya dâhil edilmemiş, Bölüm 7.11'de ayrıca değerlendirilmiştir. Açık öğretim kayıtları kent yaşamına fiilî katılım anlamına gelmediğinden kapsam dışı bırakılmış; bu tercih özellikle Eskişehir ve Erzurum gibi büyük açık öğretim merkezleri için sonuçları normalleştirmiştir.

Mutlak öğrenci sayısının tek başına yanıltıcı olabileceği dikkate alınarak, öğrenci sayısının kent nüfusuna oranını ifade eden "öğrenci yoğunluğu" göstergesi de hesaplanmıştır. Bu oran, kentin gündelik ritminin ne ölçüde öğrenciyle iç içe olduğunu; esnafın, konut piyasasının ve sosyal mekânların öğrenciye göre şekillenme derecesini yansıtır. Tablo 1, havuzu ve yoğunluk değerlerini sunmaktadır.

Kent	Örgün öğrenci (2025–26)	Kent nüfusu (2025)	Öğrenci yoğunluğu
Isparta	55.595	≈0,46 milyon	%12,1
Erzurum	64.155	≈0,74 milyon	%8,7
Eskişehir	66.441	≈0,92 milyon	%7,2
Sakarya	73.493	≈1,10 milyon	%6,7
İstanbul	930.565	≈15,70 milyon	%5,9
Ankara	331.580	≈5,80 milyon	%5,7
Konya	120.077	≈2,33 milyon	%5,2
Kayseri	63.962	≈1,45 milyon	%4,4
İzmir	183.364	≈4,50 milyon	%4,1
Samsun	53.139	≈1,37 milyon	%3,9
Kocaeli	69.459	≈2,15 milyon	%3,2
Antalya	83.671	≈2,75 milyon	%3,0
Gaziantep	61.341	≈2,20 milyon	%2,8
Mersin	52.518	≈1,93 milyon	%2,7
Bursa	73.727	≈3,25 milyon	%2,3
Adana	50.650	≈2,28 milyon	%2,2

Tablo 1. Kent havuzu (16 kent): örgün öğrenci sayıları (güncel YÖK verisi; devlet ve vakıf, açık öğretim hariç), nüfus (TÜİK ADNKS) ve öğrenci yoğunluğu. Yoğunluğa göre sıralanmıştır.

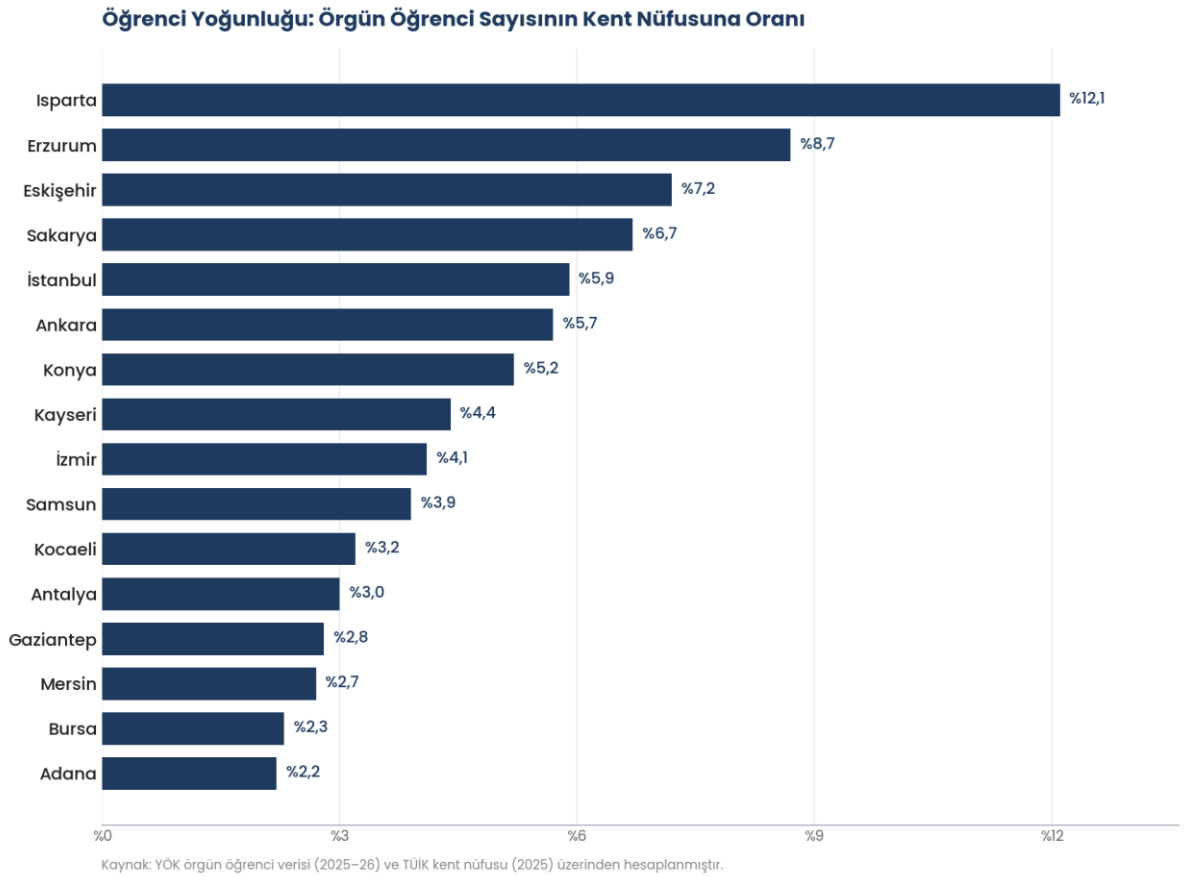

Şekil 1. Öğrenci yoğunluğu: örgün öğrenci sayısının kent nüfusuna oranı.

3.2 Kriter Seti ve Ağırlıklandırma

Değerlendirme çerçevesi sekiz kriterden oluşmaktadır. Ağırlıklar; öğrenci bütçe araştırmalarında harcama kalemlerinin payı, tercih döneminde ailelerin karar önceliklerine ilişkin kamuoyu araştırmaları ve araştırma ekibinin uzman değerlendirmesi birlikte gözetilerek belirlenmiştir. Barınma hem en büyük harcama kalemi hem de yurt kapasitesi kısıtı nedeniyle en yüksek ağırlığı (%20) almıştır. Yeme-içme %15 ile ikinci sıradadır. Ulaşım, güvenlik ve sosyal yaşam %12'şer; bilgiye erişim ile iş-staj imkânları %10'ar; iklim ve yaşanabilirlik %9 ağırlıkla endekse dâhil edilmiştir.

Kriter	Ağırlık	Kapsadığı başlıca göstergeler
Barınma	%20	KYK ücret ve kapasitesi, özel yurt bantları, il/semt kira düzeyi
Yeme-İçme	%15	Yemekhane öğün fiyatı, ekonomik lokanta ve market düzeyi
Ulaşım	%12	Öğrenci abonman tarifesi, raylı sistem/ağ kalitesi, kampüs erişimi
Güvenlik	%12	Genel asayiş algısı, öğrenci bölgelerinin güvenliği, kent ölçeği
Sosyal Yaşam	%12	Kültür-sanat mekân yoğunluğu, öğrenci etkinlikleri, kent atmosferi
Bilgiye Erişim	%10	Kütüphane altyapısı, 7/24 çalışma alanları, internet, teknokent
İş-Staj	%10	Yarı zamanlı iş piyasası, OSB/teknokent, mezun istihdamı
İklim	%9	Kış sertliği/yaz sıcaklığı, hava kalitesi, yeşil alan

Tablo 2. Kriter seti, ağırlıklar ve gösterge kapsamı.

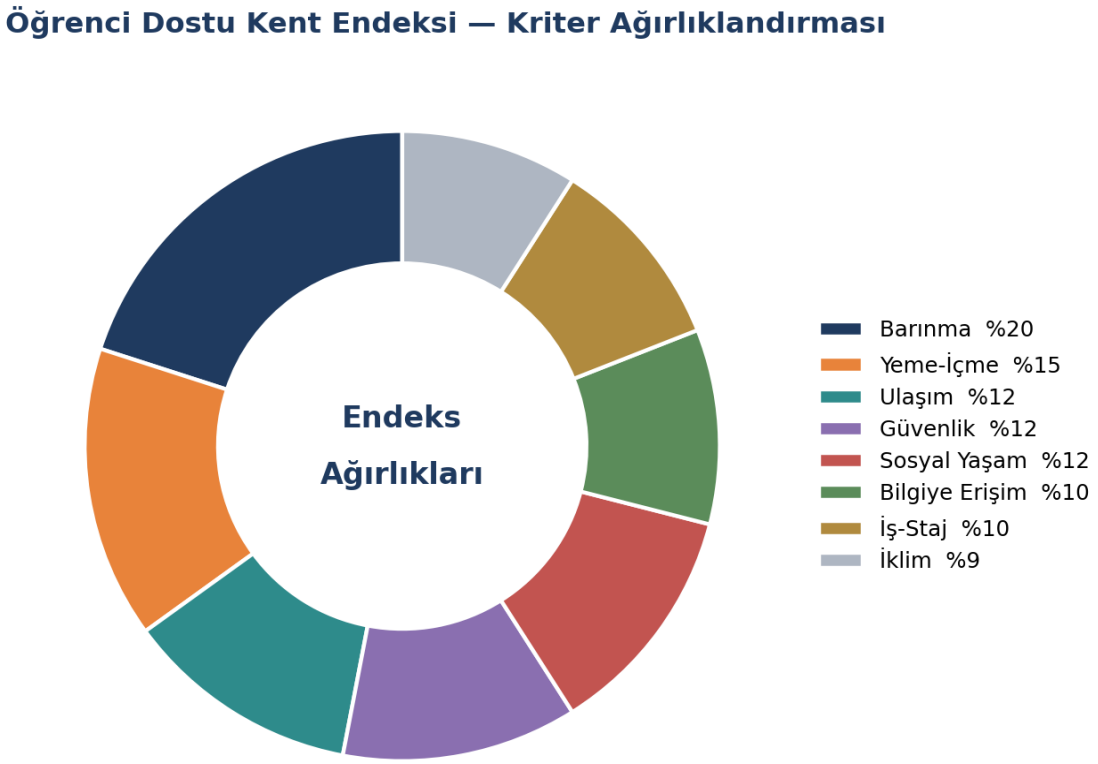

Şekil 2. Endeks ağırlıklandırması. Maliyet kriterleri (barınma + yeme-içme) toplam ağırlığın %35'ini oluşturur.

3.3 Veri Kaynakları ve Puanlama

Parasal veriler; Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025–2026 KYK yurt tarifesi, Cumhurbaşkanlığı'nca açıklanan 2026 burs/kredi tutarları, Endeksa ve TCMB kira endeksleri (Nisan–Mayıs 2026), büyükşehir belediyelerinin (İBB, EGO, ESHOT, Eskişehir Büyükşehir) resmî ulaşım tarifeleri ile üniversitelerin 2025–2026 yemekhane fiyat duyurularından derlenmiştir. Hava kalitesi değerlendirmesinde Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Kara Rapor 2025'i ve IQAir 2025 Dünya Hava Kalitesi Raporu esas alınmıştır. Doğrudan resmî tarifesi teyit edilemeyen il ortalamaları, emlak ilan platformlarının taranmasıyla elde edilmiş ve tablolarda "≈" işaretiyle ayrıştırılmıştır.

Birincil resmî veri kaynakları

Bütçe kalemlerinin sınıflandırılmasında ulusal yazındaki harcama grubu yaklaşımı (Ekinci, 2009; Kaşlı ve Serel, 2008; İPA, 2025) izlenmiş; barınma, yeme-içme, ulaşım, faturalar ve diğer kalemlerden oluşan beşli yapı bu çalışmalarla uyumlu biçimde tanımlanmıştır. TÜİK'in Hanehalkı Bütçe Anketi il düzeyinde değil İBBS Düzey-2 bölge kırılımında yayımlandığından il bazında doğrudan resmî bir gıda sepeti verisi bulunmamakta; bu kalem, yemekhane tarifeleri ve zincir market fiyatlarına dayalı KTP hesaplamalarıyla türetilmektedir. Güvenlik kriterinde, il kırılımında düzenli yayımlanan kapsamlı bir resmî asayiş serisi bulunmadığından TÜİK'in bölgesel istatistikleri, kent ölçeği–suç ilişkisine dair yerleşik bulgular ve çok kaynaklı basın taraması birlikte kullanılmıştır. İş-staj ve bilgiye erişim kriterlerinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın SEGE il gelişmişlik endeksi, teknokent ve OSB envanterleri ile SGK il istihdam istatistikleri; iklim kriterinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı kayıtları ile Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 1991–2020 iklim normalleri esas alınmıştır.

Açık veri ve piyasa kaynakları

Kira verileri; Endeksa ve TCMB il kırılımları ile Sahibinden, Hepsiemlak ve Emlakjet ilan taramaları üzerinden çapraz kontrol edilmiş; öğrenci yoğunluklu semtlerde 1+1/2+1 dairelerin il ortalamasının yüzde 20–35 altında fiyatlandığı gözlemi, bütçe senaryolarına yaklaşık katsayı olarak yansıtılmıştır. Özel yurt bantları için kent bazlı derlemeler (CampusConnect ve benzerleri) KYK tarifesiyle birlikte kullanılmış; temel gıda sepeti zincir market fiyatları üzerinden, ekonomik menü düzeyi ise metropollerde çevrim içi yemek platformlarının pilot taramasıyla kontrol edilmiştir. Büyükşehir belediyelerinin açık veri portalları; ulaşım tarifeleri, durak-hat verisi ve sosyal donatı haritaları için kullanılmıştır. Uluslararası karşılaştırma gerektiğinde Numbeo türü gönüllü katkılı endekslere yalnızca kontrol amaçlı başvurulmuş, temel veri yerine geçirilmemiştir.

Puanlama yöntemi

Puanlama iki aşamalıdır. Birinci aşamada nicel göstergeler (kira, öğün fiyatı, abonman ücreti vb.) min–maks yöntemiyle 0–100 aralığına normalize edilmiştir; maliyet göstergelerinde düşük değer yüksek puana karşılık gelir. İkinci aşamada, nicel veriyle tam ölçülemeyen boyutlar (sosyal atmosfer, güvenlik algısı, kampüs-kent bütünleşmesi) araştırma ekibinin çok kaynaklı nitel değerlendirmesiyle aynı ölçeğe taşınmış ve nicel puanla birleştirilmiştir. Her kentin bileşik puanı, sekiz kriter puanının ağırlıklı toplamıdır ve 0–100 aralığında ifade edilir. Algıya dayalı boyutların gelecek sürümlerde doğrudan öğrenci verisiyle ölçülmesi planlanmaktadır; bu ölçümde Turan ve Ünsel'in (2014) yurt memnuniyet ölçeği ile İZKA'nın (2025) büyük örneklemli kent araştırması deseni yöntemsel referans alınacaktır (bkz. Bölüm 8.3).

3.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın beş temel sınırlılığı bulunmaktadır. **Birincisi, il bazında yayımlanan resmî veri setlerinin kapsamı sınırlıdır.** TÜİK il düzeyinde gıda sepeti tutarı yayımlamamakta, Hanehalkı Bütçe Anketi'ni İBBS Düzey-2 bölge kırılımında sunmakta; güvenlik istatistikleri il kırılımında düzenli açıklanmamaktadır. Bu alanlarda çoklu ikincil kaynak ve nitel değerlendirme kullanılmıştır. KYK yurtlarına il bazında başvuru-yerleşme oranlarının kamuya açık olmaması ise metropol paradoksu tartışmasının (Bölüm 6.3) en kritik eksik verisidir.

İkincisi, kira verileri il ortalamasıdır. Öğrenci semtlerinde fiyatlar ortalamanın belirgin altında seyredebilir; bu düzeltme bütçe senaryolarında yaklaşık katsayılarla (yüzde 20–35) yapılmıştır. Semt düzeyinde ilan taramasına dayalı gerçek kira dağılımının çıkarılması gelecek sürüme bırakılmıştır.

Üçüncüsü, öğrenci deneyimi bölüme, kampüse ve kişisel tercihlere göre değişir. Endeks bireysel garantiler değil kent düzeyinde eğilimler sunar. Araştırma ekibinin nitel değerlendirmesiyle puanlanan güvenlik (Bölüm 5.4) ve sosyal yaşam (Bölüm 5.5) kriterleri, planlanan öğrenci anketiyle gelecek sürümde doğrudan algı verisine taşınacaktır.

Dördüncüsü, fiyatlar yüksek enflasyon ortamında hızla güncellenmektedir. İPA'nın (2023; 2025) İstanbul izlemesinde tek yılda yüzde 50 ile 184 arasında değişen maliyet artışları, bu türden bir endeksin geçerlilik süresinin kısalığını göstermektedir. Rapordaki tutarlar Temmuz 2026 itibarıyla geçerli en güncel tarifeleri yansıtmakta olup tercih anında ilgili kurumların güncel duyuruları esas alınmalıdır.

Beşincisi, bazı nitelik boyutları bütçe senaryolarına sınırlı yansımaktadır. Faturalar kalemi il ortalamalarıyla hesaplanmış; konutun yalıtım düzeyi ve ısıtma sistemi türü gibi, enerji yoksulluğu yazınının uç aylarda öğrenci bütçesinin yüzde 10'unu aşan yük üretebildiğini gösterdiği değişkenler (Aksoy Khurami ve Aldıçoğlu, 2025)

senaryolarda ortalama değerlerle temsil edilmiştir. Benzer biçimde hava kalitesi izleme istasyonlarının büyükşehir dışındaki seyrekliği, iklim kriterinin mevsim içi dalgalanmaları yakalamasını sınırlamaktadır.

4. ÖĞRENCİ BÜTÇESİNİN ANATOMİSİ (2025–2026)

Gelir tarafında tablo nettir. 2026 yılı itibarıyla KYK burs ve öğrenim kredisi lisans öğrencileri için aylık **4.000 TL**, yüksek lisans için 8.000 TL, doktora için 12.000 TL'dir (bir önceki yıla göre %33 artış). Ailelerin gönderdiği harçlık, özel burslar ve yarı zamanlı çalışma gelirleri bunun üzerine eklenir. Gider tarafı ise kente göre dramatik biçimde farklılaşır ve beş ana kalemde toplanır: barınma, gıda, ulaşım, faturalar ve diğer (iletişim, hijyen, kırtasiye, sosyal yaşam).

Tablo 3, paylaşımlı bir evde (iki kişilik daire varsayımı) yaşayan bir öğrencinin kent bazında aylık tahmini giderini kalem kalem sunmaktadır. Karşılaştırma amacıyla son sütunda, KYK yurdunda yer bulan bir öğrencinin aynı kentteki tahmini toplam gideri verilmiştir.

Kent	Kira payı	Faturalar	Gıda	Ulaşım	Diğer	TOPLAM (ev)	TOPLAM (KYK)
Isparta	5.500	1.300	3.800	350	2.300	13.250	≈6.300
Erzurum	5.250	1.600	3.900	350	2.300	13.400	≈6.300
Konya	6.000	1.250	4.000	400	2.400	14.050	≈6.600
Gaziantep	6.000	1.250	4.200	400	2.400	14.250	≈6.700
Kayseri	6.000	1.300	4.200	400	2.400	14.300	≈6.700
Sakarya	6.500	1.200	4.100	400	2.500	14.700	≈6.800
Samsun	6.500	1.250	4.200	400	2.400	14.750	≈6.800
Adana	6.500	1.250	4.300	450	2.500	15.000	≈6.900
Mersin	7.000	1.250	4.300	450	2.500	15.500	≈7.000
Eskişehir	7.750	1.200	4.200	450	2.600	16.200	≈6.900
Bursa	8.000	1.250	4.000	500	2.700	16.450	≈6.900
Kocaeli	8.000	1.300	4.800	450	2.700	17.250	≈7.300
Antalya	9.500	1.200	5.200	500	3.000	19.400	≈7.600
Ankara	9.500	1.300	5.200	450	3.000	19.450	≈8.100
İzmir	10.500	1.300	5.500	480	3.200	20.980	≈8.300
İstanbul	13.000	1.500	6.000	593	3.500	24.593	≈9.100

Tablo 3. Aylık tahmini öğrenci gideri (TL, 2025–26). Ev senaryosu: 2 kişilik paylaşım; gıda: ağırlıklı yemekhane + market karması; ulaşım: öğrenci abonmanı. KYK senaryosu: ortalama yurt ücreti (1.000 TL) ve yurt yemek yardımı etkisi dâhil. Artan maliyete göre sıralanmıştır.

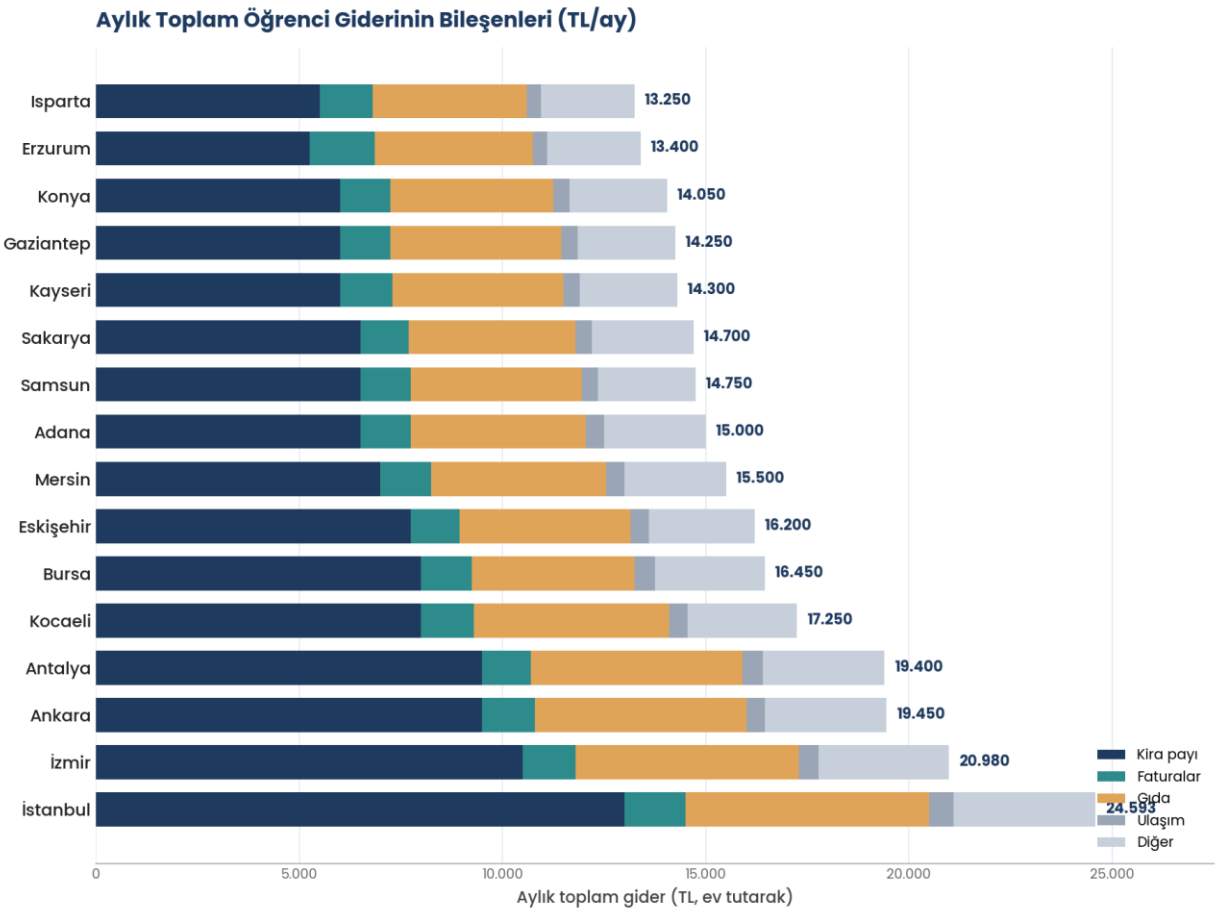

Şekil 3. Aylık toplam giderin bileşenleri. En pahalı kent (İstanbul, 24.593 TL) ile en ekonomik kent (Isparta, 13.250 TL) arasındaki fark aylık 11.343 TL'dir.

Tablonun üç sonucu öne çıkmaktadır. Birincisi, **kentler arası fark esas olarak kiradan kaynaklanmaktadır**: İstanbul'da kişi başı kira payı (13.000 TL), Isparta'daki toplam aylık giderin neredeyse tamamına eşittir. İkincisi, dört yıllık lisans eğitimi ölçeğinde fark devasadır; İstanbul–Isparta makası yıllık yaklaşık 136 bin TL, dört yılda 545 bin TL'ye ulaşır (sabit fiyatlarla). Üçüncüsü, KYK yurdu denklemi değiştirmektedir: yurtta yer bulan öğrenci için kentler arası maliyet farkı büyük ölçüde kapanır ve karar sosyal-akademik kriterlere kayabilir. Ne var ki kapasite kısıtı nedeniyle her öğrencinin yurda yerleşme garantisi yoktur; bu belirsizlik, kira düzeyi düşük kentleri risk yönetimi açısından da avantajlı kılar.

Bu senaryolar ulusal yazınla karşılaştırıldığında tutarlı bir tablo ortaya çıkmaktadır. İPA'nın (2025) 2024–2025 dönemi İstanbul ölçümü — üç kişilik öğrenci evinde 18.750 TL, özel yurtta 22.920 TL — farklı kalem seti ve hane varsayımına rağmen Tablo 3'ün İstanbul değeriyle (iki kişilik evde 24.593 TL) aynı bandı işaret etmektedir. TÜİK'in öğrenci başına yıllık 84.759 TL'lik (aylık yaklaşık 7.063 TL, 2023–2024) ülke ortalaması ise (akt. Çetinkaya ve Yener, 2026), enflasyon düzeltmesiyle birlikte Anadolu kentleri senaryolarının makul bir doğrulamasını sunar. Tarihsel perspektif sorunun boyutunu daha da netleştirir: aylık ortalama öğrenci harcaması 2006–2007'de 518,86 YTL (Kaşlı ve Serel, 2008), 2019'da 1.044,63 TL (Özdemir ve Selçuk, 2022) iken bugün en ekonomik kentte dahi 13 bin TL'nin üzerindedir ve bu artış içinde en hızlı büyüyen pay barınmaya aittir.

Bütçe planlama notu

KYK lisans desteği (4.000 TL) + ortalama bir aile katkısıyla (6.000–8.000 TL) oluşan 10.000–12.000 TL'lik aylık bütçe; Isparta, Erzurum, Konya, Kayseri, Gaziantep ve Adana'da ev senaryosunu dahi karşılamaya yakınken, İstanbul'da ancak KYK yurdu senaryosunu karşılayabilmektedir.

5. KRİTER BAZINDA BULGULAR

5.1 Barınma

Barınma, öğrenci bütçesinin en büyük ve kentler arası farkın en keskin olduğu kalemdir. Kamu tarafında Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı KYK yurtları 2025–2026 döneminde, önceki yıla göre %40 artışla, oda tipine göre aylık **750–1.250 TL** bandında ücretlendirilmiştir (KKTC yurtları 1.600 TL). Güvence bedeli tek seferlik 1.430–2.750 TL'dir ve çıkışta iade edilir. Yurtlarda kahvaltı ve akşam yemeği için günlük beslenme yardımı uygulanmakta, bu da toplam yaşam maliyetini ayrıca düşürmektedir. Tarife ülke genelinde tek olduğundan KYK ücreti kentler arasında fark yaratmaz; fark, kapasitenin talebe oranında ve yurtların kampüse uzaklığındadır. Yoğun göç alan metropollerde yerleşme olasılığı düşer ve yedek süreçleri uzarken, Isparta, Erzurum, Kayseri ve Konya gibi kentlerde ilk yerleştirmede sonuç alma olasılığı belirgin biçimde yüksektir.

Yurt tercihinde ücret tek ölçüt değildir: ulusal yazındaki memnuniyet araştırmaları; barınma olanakları, yemek kalitesi, ders çalışma ortamı, sosyal alanlar, sıcak su-ısınma hizmetleri ve yönetimin şikâyetlere duyarlılığı gibi boyutların bir arada değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir (Turan ve Ünsel, 2014). Ev kiralayan öğrenciler içinse konutun ısıtma sistemi kritik bir maliyet değişkenidir: bireysel doğalgaz ısıtmalı konutlarda ısınma gideri uç aylarda öğrenci bütçesinin yüzde 10'unu aşabilmekte, bazı öğrenciler masrafı düşürmek için ısıtmayı tamamen kapatmaktadır; merkezi sistemli konutlar hem ortalama hem uç değerlerde daha avantajlıdır (Aksoy Khurami ve Aldıçoğlu, 2025). Bu bulgu, özellikle kışı sert kentlerde (Erzurum, Kayseri, Konya, Eskişehir) sözleşme öncesi yalıtım ve ısıtma türü kontrolünü zorunlu kılmaktadır.

Yurt tipi	Aylık ücret (TL)	Oda düzeni	Banyo/WC
Tip 1	750	6–8 kişilik	Katta ortak
Tip 2	850	5–6 kişilik	Katta ortak
Tip 3	900	4–5 kişilik	Kısmen oda içi
Tip 4	1.000	3–4 kişilik	Ağırlıkla oda içi
Tip 5	1.100	2–3 kişilik	Oda içi
Tip 6	1.250	1–3 kişilik	Oda içi

Tablo 4. KYK yurt tarifesi, 2025–2026 (GSB).

Özel yurt piyasası ise 2026'da geniş bir yelpazeye yayılmıştır: Anadolu kentlerinde aylık **8.000–20.000 TL** bandı tipikken, İstanbul'da standart odalar 15.000–45.000 TL aralığında seyretmekte, üst segment tek kişilik odalarda yıllık ücretler 70.000 TL aylık ortalamaya, kimi premium markalarda 777.000 TL yıllık bedele ulaşmaktadır. Kiralık konut cephesinde Endeksa'nın Nisan 2026 verilerine göre Türkiye ortalaması 25.926 TL'dir; iller arasındaki makas ise dörde katlanmaktadır (Şekil 4 ve Tablo 5).

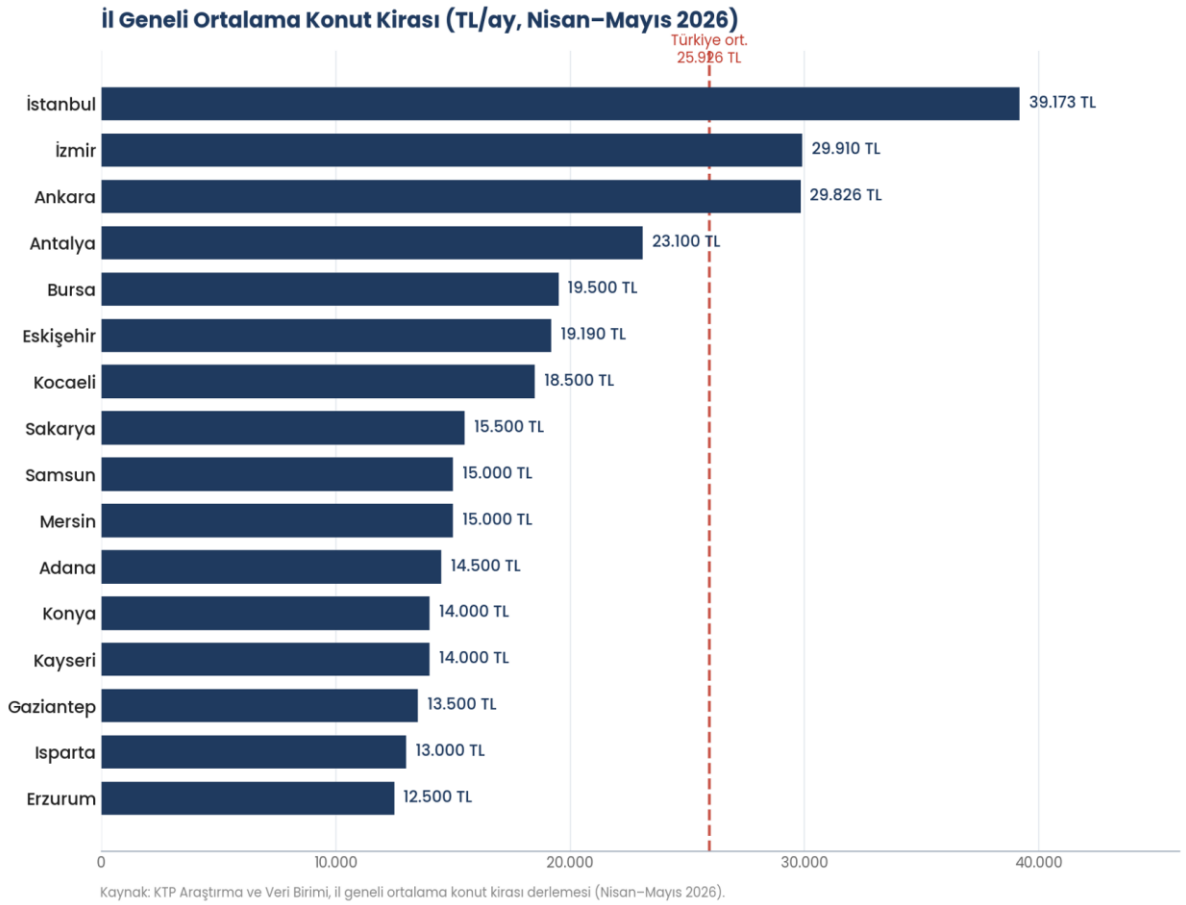

Şekil 4. İl geneli ortalama konut kirası, Nisan–Mayıs 2026.

Kent	İl Ort. kira (TL/ay)
İstanbul	39.173
İzmir	29.910
Ankara	29.826
Antalya	23.100
Bursa	19.500
Eskişehir	19.190
Kocaeli	18.500
Sakarya	15.500
Samsun	15.000
Mersin	15.000
Adana	14.500
Konya	14.000
Kayseri	14.000
Gaziantep	13.500
Isparta	13.000
Erzurum	12.500

Tablo 5. İl geneli ortalama kira düzeyleri (Nisan–Mayıs 2026). Veri Düzenleme: KTP Araştırma ve Veri Birimi, Nisan–Mayıs 2026

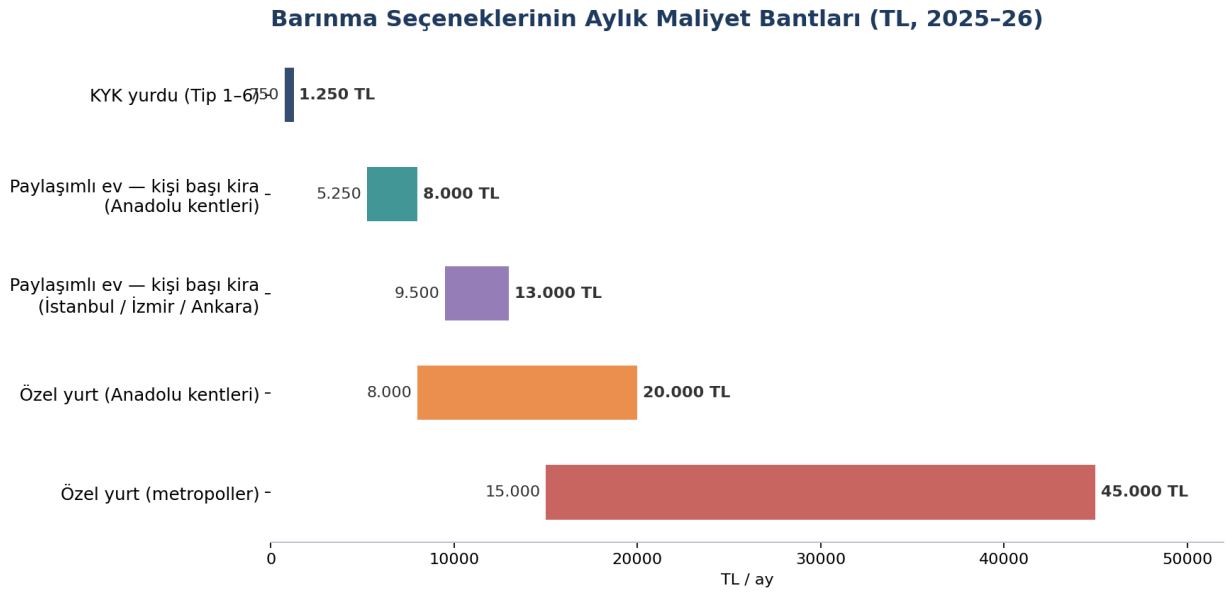

Kaynak: GSB 2025–26 KYK tarifesi; özel yurt bantları CampusConnect 2026 derlemesi (İstanbul'da üst segment 70.000 TL'ye ulaşmaktadır); kira: Endeksa/ilan taramaları.

Şekil 5. Barınma seçeneklerinin aylık maliyet bantları. KYK yurdu ile özel yurt arasındaki fark 10 kata ulaşabilmektedir.

Kriter puanlamasında; il kira düzeyi, öğrenci semtlerindeki fiili fiyat bandı, KYK yerleşme kolaylığı ve özel yurt arzı birlikte değerlendirilmiştir. Barınma kriterinin lideri 88 puanla Isparta'dır; Erzurum (86), Kayseri (84) ve Konya (83) onu izler. İstanbul 18 puanla açık farkla sonuncudur.

5.2 Yeme-İçme

Üniversite yemekhaneleri, devlet sübvansiyonu sayesinde piyasanın çok altında fiyat sunar: bir öğünün gerçek maliyeti 260–275 TL bandındayken öğrenciye yansıyan tutar 2025–2026 döneminde ortalama **50 TL**'dir (25–60 TL bandı). Aynı dönemde dışarıda ekonomik bir öğün ortalama 300 TL'ye, vakıf üniversitesi yemekhanelerinde ise 190 TL'ye ulaşmıştır. Günde iki öğün yemekhane kullanan bir öğrencinin aylık sıcak yemek gideri kent ve üniversiteye göre 1.300–3.000 TL aralığında değişmektedir. Tablo 6, havuzdaki kentlerden derlenen resmî yemekhane tarifelerini sunmaktadır.

Üniversite	Kent	Öğün ücreti (TL)
Bursa Uludağ Üniversitesi	Bursa	25,00
Sakarya Üniversitesi	Sakarya	30,00
Mersin Üniversitesi	Mersin	30,00
Çukurova Üniversitesi	Adana	30,00
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Ankara	40,00
Ege Üniversitesi (1. öğün)	İzmir	40,00
Kocaeli Üniversitesi	Kocaeli	40,00
Ankara Üniversitesi (öğle)	Ankara	40,00
Marmara Üniversitesi	İstanbul	45,00

Üniversite	Kent	Öğün ücreti (TL)
İstanbul Teknik Üniversitesi	İstanbul	47,50
Boğaziçi Üniversitesi	İstanbul	50,00
Yıldız Teknik Üniversitesi	İstanbul	50,00
İstanbul Üniversitesi	İstanbul	52,50
Akdeniz Üniversitesi	Antalya	55,00

Tablo 6. Seçili devlet üniversitelerinde öğrenci öğün ücretleri, 2025–2026.

Yemekhane dışı beslenme maliyeti kentin genel fiyat düzeyini izler. Bursa (Uludağ Üniversitesi'nin 25 TL ile Türkiye'nin en ucuz yemekhanesine ev sahipliği yapması), Sakarya, Konya ve Gaziantep hem yemekhane hem sokak lezzetleri tarafında güçlüdür; Konya ve Gaziantep'in zengin-ekonomik esnaf lokantası kültürü öğrenci bütçesine belirgin katkı sağlar. Kriterin lideri 90 puanla Bursa'dır; Sakarya (84) ve Eskişehir (82) izler. İstanbul 46 puanla son sıradadır: yemekhane fiyatları makul olsa da kampüs dışı her öğün metropol tarifesinden fiyatlanır.

5.3 Ulaşım

Ulaşımda belirleyici üç unsur vardır: öğrenci abonman tarifesinin düzeyi, ağın kampüsleri kent merkezine bağlama becerisi ve yürünebilirlik. 2026 tarifelerine göre aylık öğrenci abonmanı İstanbul'da **593 TL** (200 biniş), İzmir'de **480 TL** (100 biniş), Ankara ve Eskişehir'de **450 TL**'dir (Ankara sınırsız). Orta ölçekli Anadolu kentlerinde abonman ve biniş paketleri tipik olarak 300–550 TL bandında kalmakta; Sivas, Tokat, Kastamonu gibi komşu öğrenci kentlerinde 200–350 TL'ye kadar inmektedir. Öğrenci tek biniş ücreti İstanbul'da 20,50 TL, İzmir'de 15 TL'dir; İzmir'de 90 dakikalık ücretsiz aktarma ve kampüs ring hatlarında 2,77 TL'lik özel tarife önemli avantajlardır.

Kent	Aylık öğrenci abonmanı	Not
İstanbul	593 TL (200 biniş)	Şubat 2026 tarifesi; tek biniş öğrenci 20,50 TL
İzmir	480 TL (100 biniş)	90 dk ücretsiz aktarma; kampüs ring 2,77 TL
Ankara	450 TL (sınırsız)	Ocak 2026'da 350 TL'den güncellendi
Eskişehir	450 TL	ESKart; tramvay ağı kampüsleri merkeze bağlar
Diğer havuz kentleri	≈300–550 TL	Yerel tarifelere göre; birçok kampüs yürüme mesafesinde

Tablo 7. Öğrenci aylık abonman tarifeleri, 2026 (belediye/UKOME duyuruları).

Kriterin lideri 92 puanla Eskişehir'dir: iki tramvay hattının kampüsleri merkezle bütünleştirdiği, düz topoğrafyası ve bisiklet kullanımıyla "yürünebilir kent" niteliği taşıyan tek örnektir. Kayseri (80) raylı sistemi ve ücretsiz aktarmasıyla, Konya (78) tramvayı ve bisiklet yollarıyla, Ankara (76) metro ağıyla üst sıralardadır. İstanbul (64) ağ genişliğine rağmen ortalama 60–90 dakikalık kampüs erişim süreleri ve aktarma maliyetleri nedeniyle orta bantta kalmıştır.

5.4 Güvenlik

İl kırılımında düzenli yayımlanan resmî asayiş istatistiği bulunmadığından bu kriter; kent ölçeği-suç ilişkisine dair yerleşik bulgular, öğrenci bölgelerinin niteliği, kadın öğrencilerin gece ulaşım-aydınlatma koşullarına ilişkin yerel değerlendirmeler ve çok kaynaklı basın taraması üzerinden puanlanmıştır. Genel örüntü nettir: nüfusu 500 bin–1,5 milyon bandındaki, kampüsle bütünleşik kentler (Isparta, Eskişehir, Konya, Kayseri) hem istatistiksel hem algısal güvenlikte metropollerin önündedir. Metropollerde risk kent geneline değil bölgelere göre dağılır; kampüs çevreleri görece güvenliyken gece geç saat ulaşımları ve tanınmayan semtler risk üretir. Kriter liderleri 84'er puanla Isparta ve Eskişehir; 83 ile Konya'dır. İstanbul 42 ile son sıradadır. Algıya dayalı bu puanlamanın büyük örneklemli kent araştırmalarıyla doğrulanması mümkündür; İZKA'nın (2025) 30 ilçede 26.819 kişiyle yürüttüğü İzmir araştırması, güvende hissetme ve kent aidiyetinin ilçe, yaş ve cinsiyet kırılımında ölçülebildiğini gösteren güncel bir yöntemsel örnektir.

5.5 Sosyal Yaşam

Sosyal yaşam kriteri; kültür-sanat mekân yoğunluğu (sinema, tiyatro, konser, müze), festival ve etkinlik takvimi, kafe-üçüncü mekân ekosistemi, spor tesisleri ve öğrenci kulüp kültürünü kapsar. Mutlak arz bakımından İstanbul (96) rakipsizdir; Ankara (82) ve İzmir (88) devlet tiyatroları, opera-bale ve bağımsız sahneleriyle güçlüdür. Ancak "öğrenci dostu" perspektif, arzın erişilebilirliğini de sorar: etkinliğe ulaşım süresi ve bilet-mekân fiyatları hesaba katıldığında ölçek avantajı kısmen erir. Eskişehir (96) bu dengeyi en iyi kuran kenttir: kişi başına düşen sahne ve etkinlik yoğunluğu, öğrenciye göre fiyatlanmış yeme-içme-eğlence ekosistemi (Barlar Sokağı, Porsuk kıyısı) ve iki üniversitenin beslediği kulüp kültürüyle fiilen bir "kampüs Kent'tir. Antalya (82) ve Bursa (80) da güçlü orta sıra oluşturur. Kent donatılarının eğitsel işlevi de bu kriterin görünmeyen bir bileşenidir: müze ve benzeri kültürel mekânların okul dışı öğrenme ortamı olarak öğrenme sürecine katkısı ulusal yazında belgelenmiştir (Güngörmüş, 2024). İZKA'nın (2025) bulguları ise 18–24 yaş grubunun kente aidiyeti en düşük kesim olduğunu göstererek, sosyal yaşam olanaklarının öğrencinin kentle bağ kurmasındaki rolünün altını çizmektedir.

5.6 Bilgiye Erişim

Bu kriter; halk ve üniversite kütüphanelerinin kapasitesi, 7/24 açık çalışma salonları ve millet kıraathaneleri, fiber internet yaygınlığı ile teknokent-araştırma ekosistemini birleştirir. Ankara (92) — Millî Kütüphane, Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi, ODTÜ-Bilkent-Hacettepe kütüphaneleri ve Türkiye'nin en büyük teknokent yoğunlaşmasıyla — ile İstanbul (95) — Rami Kütüphanesi, Atatürk Kitaplığı ve devasa üniversite ağıyla — doğal liderlerdir. Eskişehir (88) kişi başına kütüphane koltuğu ve 7/24 salon erişilebilirliğinde; Konya (80) Selçuk Üniversitesi'nin 5 bin kişilik kütüphanesi ve yaygın millet kıraathaneleriyle; Kayseri (78) AGÜ-Erciyes ekseni ve Bilim Merkezi'yle öne çıkar. Tüm havuz kentlerinde fiber altyapı üniversite yerleşkelerinde yeterli düzeydedir; fark kent geneline yayılımdadır.

5.7 İş ve Staj İmkânları

Kriter; yarı zamanlı iş piyasasının derinliği, OSB-teknokent varlığı, staj kontenjanları ve mezuniyet sonrası kalma olasılığını değerlendirir. İstanbul (94) ve Ankara (86) hizmet, finans, savunma ve kamu ekosistemleriyle; Kocaeli (90) Türkiye'nin sanayi yoğunluğu en yüksek ili olarak mühendislik stajlarında; Bursa (84) otomotiv-tekstil ekseninde; İzmir (80) liman-sanayi-turizm karmasıyla üst sıralardadır. Orta ölçekli kentlerde yarı zamanlı iş arzı daha sınırlıdır; ancak Kayseri (76) ve Sakarya (78) güçlü yerel sanayileriyle, Antalya (76) turizm sektörünün mevsimlik istihdamıyla öğrenciye gelir kapısı sunar. Isparta (58) ve Erzurum (50) bu kriterin zayıf halkalarıdır.

5.8 İklim ve Yaşanabilirlik

İklim kriteri; kış sertliği ve yaz sıcaklığının yaşam konforuna etkisi, hava kalitesi ve yeşil alan erişimini birleştirir. Hava kalitesinde tablo ülke genelinde olumsuzdur: Temiz Hava Hakkı Platformu'nun Kara Rapor 2025'ine göre 2024'te hiçbir il DSÖ kılavuz değerlerine göre "temiz hava" sınıfına girememiş; İstanbul ve Ankara "hassas" düzeyde seyretmiş, en kirli iller Iğdır, Erzincan ve Kütahya olmuştur. IQAir 2025 raporunda Türkiye ortalaması 19,2 µg/m³ PM2.5 ile Avrupa'nın en kirli dördüncü ülkesidir. Havuz kentleri içinde kıyı kentleri (İzmir 78, Antalya 74, Samsun 68) ılıman iklimleriyle; Bursa (76) ve Sakarya (74) yeşil dokularıyla önde; Eskişehir (78) soğuk ama kuru ve düzenli kışıyla dengeli; Erzurum (42) uzun ve sert kışıyla, Adana (50) bunaltıcı yaz sıcaklarıyla, Ankara (54) ve Kayseri (68) kış inversiyonu kaynaklı hava kirliliğiyle puan kaybetmiştir.

6. ÖĞRENCİ DOSTU KENT ENDEKSİ 2026: SONUÇLAR

6.1 Bileşik Puan Matrisi

Tablo 8, 16 kentin sekiz kriterdeki puanlarını ve ağırlıklı bileşik endeks değerini bir arada sunmaktadır. Şekil 6 sıralamayı, Şekil 7 ise ilk altı kentin kriter profillerini görselleştirmektedir.

Kent	Barınma	Yeme	Ulaşım	Güvenlik	Sosyal	Bilgi	İş	İklim	ENDEKS
1. Eskişehir	79	82	92	84	96	88	72	78	**83,8**
2. Bursa	72	90	76	74	80	76	84	76	**78,3**
3. Kayseri	84	78	80	82	68	78	76	68	**77,6**
4. Konya	83	80	78	83	70	80	68	64	**76,9**
5. Sakarya	80	84	70	76	66	68	78	74	**75,3**
6. Isparta	88	81	72	84	62	66	58	72	**74,8**
7. Samsun	77	77	72	72	68	68	62	68	**71,5**
8. Antalya	58	68	72	68	82	72	76	74	**69,9**
9. İzmir	46	62	72	60	88	84	80	78	**68,3**
10. Erzurum	86	76	64	78	52	62	50	42	**66,9**
11. Mersin	68	74	64	56	66	62	72	64	**66,8**
12. Kocaeli	58	68	70	60	60	70	90	62	**66,2**
13. Ankara	42	58	76	56	82	92	86	54	**65,4**
14. Adana	70	68	66	58	66	60	64	50	**63,9**
15. Gaziantep	72	70	64	52	56	58	66	52	**62,6**
16. İstanbul	18	46	64	42	96	95	94	52	**58,3**

Tablo 8. Öğrenci Dostu Kent Endeksi 2026 puan matrisi (0–100). Endeks = kriter puanlarının ağırlıklı toplamı (ağırlıklar: Tablo 2). Vurgulu satırlar ilk 10'u gösterir.

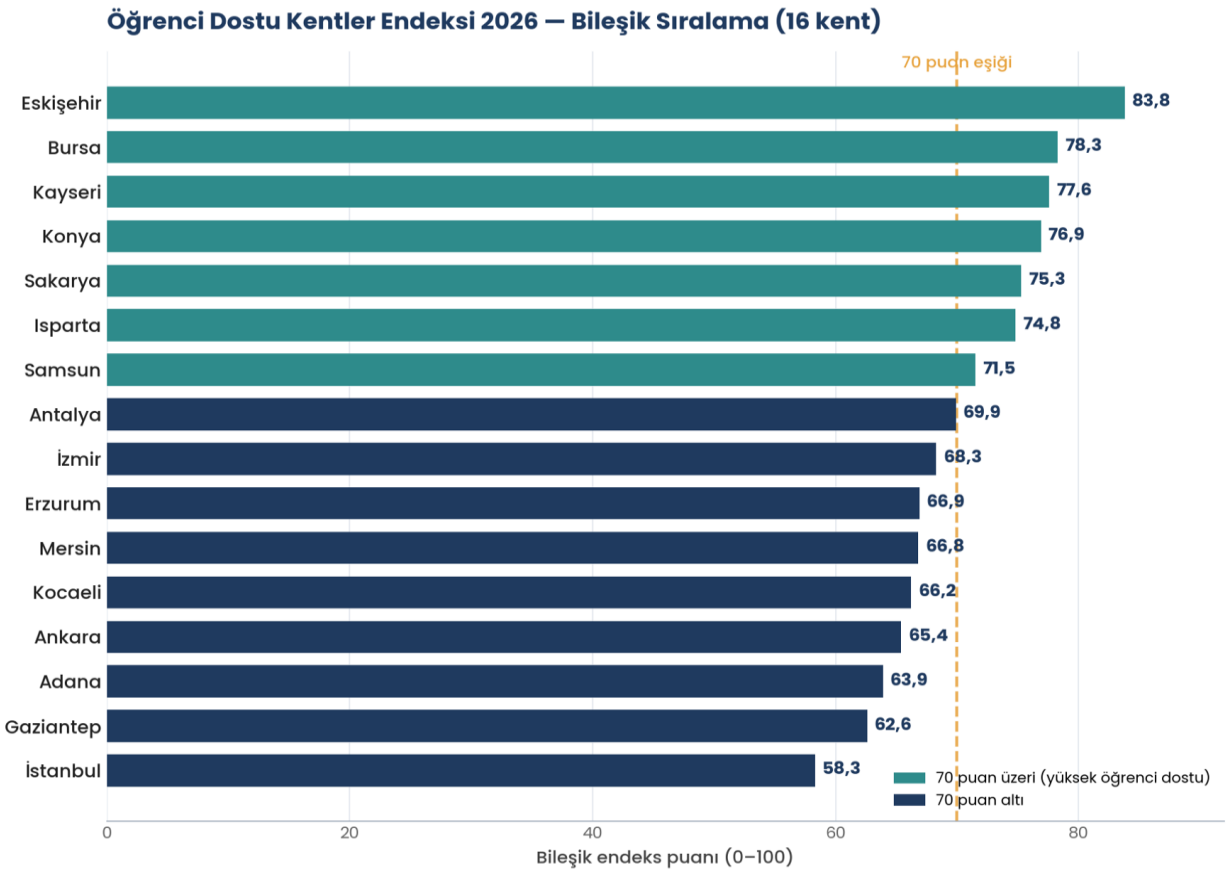

Şekil 6. Bileşik endeks sıralaması. 70 puan eşiğinin üzerindeki yedi kent "yüksek öğrenci dostu" bandını oluşturur.

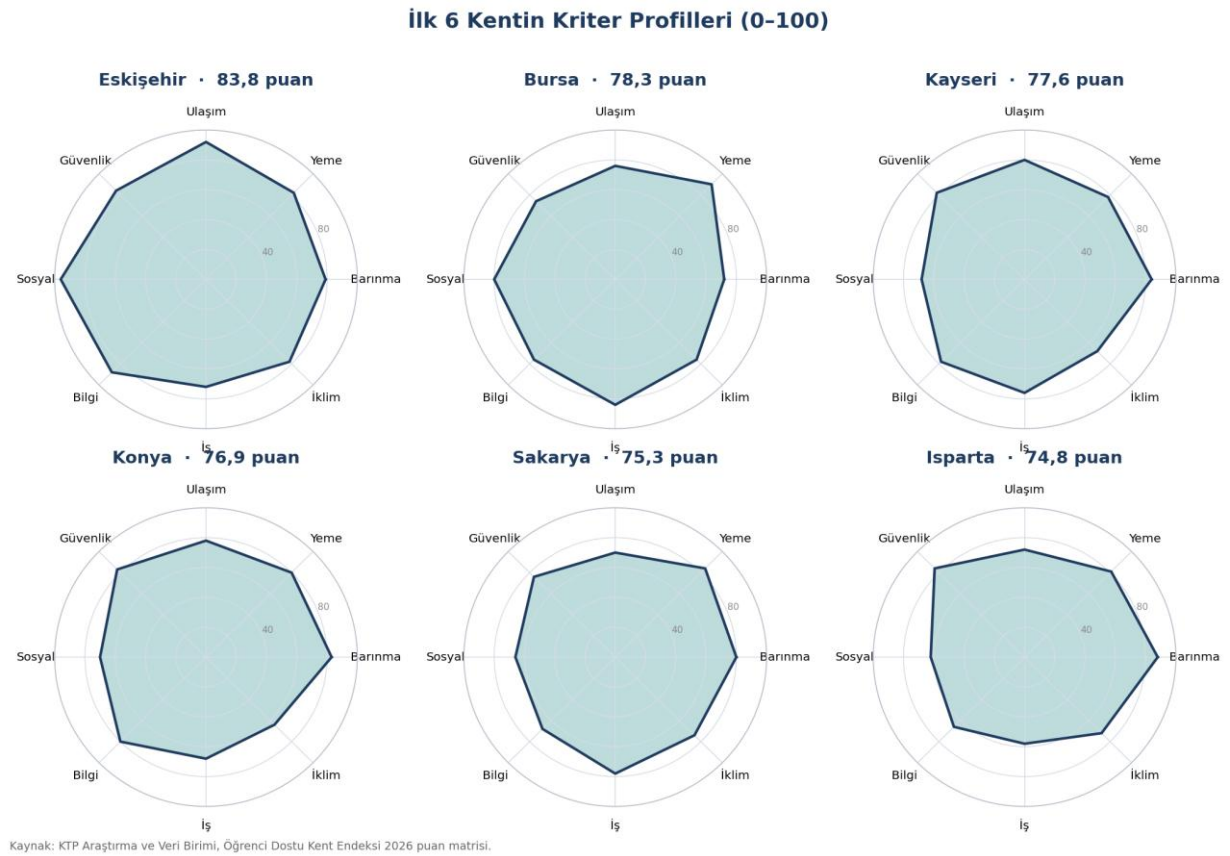

Şekil 7. İlk altı kentin kriter profilleri. Eskişehir'in profili tüm eksenlerde dengeli genişlerken, diğer kentlerde belirgin güçlü/zayıf eksenler görülür.

6.2 Kriter Şampiyonları

Kriter	Lider kent (puan)	İkinci sıra
Barınma	Isparta (88)	Erzurum (86)
Yeme-İçme	Bursa (90)	Sakarya (84)
Ulaşım	Eskişehir (92)	Kayseri (80)
Güvenlik	Isparta / Eskişehir (84)	Konya (83)
Sosyal Yaşam	İstanbul / Eskişehir (96)	İzmir (88)
Bilgiye Erişim	İstanbul (95)	Ankara (92)
İş-Staj	İstanbul (94)	Kocaeli (90)
İklim	İzmir / Eskişehir (78)	Bursa (76)

Tablo 9. Kriter bazında lider kentler. Eskişehir dört kriterde ilk ikidedir; genel liderliğinin kaynağı bu dengedir.

6.3 Metropol Paradoksu

Endeksin en dikkat çekici bulgusu, Türkiye yükseköğretiminin merkezi olan üç metropolün alt sıralarda kümelenmesidir. İstanbul; sosyal yaşam (96), bilgiye erişim (95) ve iş-staj (94) kriterlerinde açık ara liderken, barınma puanının 18'e düşmesi bileşik değeri 58,3'e çekmiştir. Benzer örüntü Ankara (barınma 42) ve İzmir (barınma 46) için de geçerlidir. Bu tablo metropollerde okumanın "yanlış" olduğu anlamına gelmez; **metropol tercihinin ancak güçlü bir finansman planıyla (KYK/İBB yurdu garantisi, tam burs, aile evi veya yüksek aile katkısı) rasyonel olduğunu** gösterir. Bu koşulları sağlayamayan bir aday için aynı bölümün Eskişehir, Bursa veya Kayseri'deki karşılığı hem yaşam kalitesi hem finansal sürdürülebilirlik açısından üstün bir seçenektir.

6.4 Ağırlık Duyarlılık Analizi

Bileşik endeksler kriter ağırlıklarına karşı belirli bir duyarlılık taşır; bu nedenle bir sıralamanın sağlamlığı, ağırlıkların makul sınırlar içinde değiştirilmesi hâlinde sonuçların ne ölçüde kararlı kaldığıyla sınanır. Bu bölümde, raporun dengeli ağırlık setine (Tablo 2) ek olarak üç farklı öğrenci önceliğini temsil eden ağırlık senaryosu tanımlanmış ve 16 kent bu senaryoların her birinde yeniden puanlanmıştır. Tablodaki **Dengeli** sütunu Tablo 8 sırasını yansıtır; üç senaryo sütunu ise aynı kriter puanlarının farklı ağırlıklarla yeniden hesaplanmasıyla elde edilen sıralardır (orta sıralarda en çok bir-iki basamaklık oynamalar yöntemsel olarak beklenendir).

Bütçe odaklı öğrenci senaryosunda barınma ve yeme-içme ağırlıkları toplam yüzde 50'ye çıkarılmış, sosyal yaşam ile iş-staj geriletilmiştir. **Kariyer odaklı** senaryoda iş-staj ağırlığı yüzde 30'a, bilgiye erişim yüzde 15'e yükseltilmiş; barınma ve iklim geriye çekilmiştir. **İklim odaklı** senaryoda ise iklim-yaşanabilirlik yüzde 25'e, sosyal yaşam ve güvenlik öne çıkarılmıştır. Her senaryonun kriter ağırlıkları toplamı yüzde 100'de tutulmuştur.

Kent	Dengeli	Bütçe odaklı	Kariyer odaklı	İklim odaklı
Eskişehir	1.	1.	1.	1.
Bursa	2.	3.	2.	2.
Kayseri	3.	2.	3.	3.
Konya	4.	4.	4.	5.
Sakarya	5.	6.	5.	4.
Isparta	6.	5.	11.	6.
Samsun	7.	7.	12.	9.
Antalya	8.	9.	9.	8.
İzmir	9.	14.	7.	7.
Erzurum	10.	8.	16.	15.
Mersin	11.	10.	13.	11.
Kocaeli	12.	11.	10.	10.
Ankara	13.	15.	6.	12.
Adana	14.	12.	14.	14.
Gaziantep	15.	13.	15.	16.
İstanbul	16.	16.	8.	13.

16 kentin üç öğrenci-profili senaryosundaki sırası. Dengeli sütunu Tablo 8 ile aynıdır.

Analizin en dikkat çekici sonucu, ilk altının olağanüstü kararlılığıdır. Eskişehir dört senaryonun tamamında birinci; Bursa, Kayseri ve Konya ilk dörtte; Sakarya ve Isparta ise ilk altıda kalmaktadır. **Hiçbir makul ağırlıklandırma bir metropolü ilk beşe taşımamaktadır.** Bu, "orta ölçekli, dengeli Anadolu kenti" bulgusunun ağırlık seçimine değil kentlerin çok boyutlu performansına dayandığını gösterir.

Hareket orta ve alt sıralarda yoğunlaşır ve üç senaryo birbirinden belirgin biçimde ayrışır. **Kariyer odaklı** mercekte İstanbul son sıradan sekizinciliğe, Ankara on üçüncülükten altıncılığa, İzmir dokuzunculuktan

yedinciliğe yükselir; buna karşılık iş-staj puanı düşük kampüs kentleri Isparta, Samsun ve Erzurum ilk on ikinin dışına düşer. **Bütçe odaklı** mercek ise tersine çalışır: barınması pahalı İzmir (14.) ve Ankara (15.) alt sıralara gerilerken; ucuz Anadolu kentleri Erzurum sekizinciliğe, Isparta beşinciliğe, Mersin ise onunculuğa yükselir. **İklim odaklı** mercekte kıyı ve ılıman kentler öne çıkar: İzmir yedinciliğe, Sakarya dördüncülüğe tırmanır, Antalya sekizinciliğini korur; soğuk-kışlı Erzurum (15.) ve Gaziantep (16.) ise geriler. Kısacası "en iyi kent" sorusunun yanıtı önceliğe göre değişir; değişmeyen tek şey, dengeli önceliklere sahip aday için Anadolu'nun orta ölçekli kampüs kentlerinin sunduğu üstünlüktür.

6.5 Öğrenci Profiline Göre Üç Mercek

Bölüm 6.1'deki bileşik endeks, dengeli önceliklere sahip "tipik" öğrenci için en iyi kenti yanıtlar. Oysa öncelikler öğrenciden öğrenciye değişir. Aynı sekiz ölçütü üç farklı öğrenci profiline göre yeniden ağırlıklandırdığımızda, birbirini tamamlayan üç ayrı ilk-10 ortaya çıkar. Aşağıdaki tablo her üç merceğin ilk on kentini yan yana sunar.

Sıra	Kariyer odaklı	Bütçe odaklı	İklim odaklı
1.	Eskişehir	Eskişehir	Eskişehir
2.	Bursa	Kayseri	Bursa
3.	Kayseri	Bursa	Antalya
4.	Konya	Konya	İzmir
5.	Sakarya	Isparta	Sakarya
6.	Ankara	Sakarya	Konya
7.	İzmir	Samsun	Kayseri
8.	İstanbul	Erzurum	Isparta
9.	Antalya	Antalya	Samsun
10.	Kocaeli	Mersin	Mersin

Üç öğrenci-profili merceğinde ilk 10. Kariyer: iş-staj + bilgi ağırlıklı. Bütçe: barınma + yeme ağırlıklı. İklim: iklim-yaşanabilirlik ağırlıklı.

Kariyer odaklı mercekte metropoller yükselir: iş-staj ağırlığı yüzde 30'a çıktığında İstanbul son sıradan sekizinciliğe, Ankara altıncılığa, İzmir yedinciliğe tırmanır; buna karşılık iş imkânı sınırlı kampüs kentleri (Isparta, Erzurum) ilk onun dışına düşer. **Bütçe odaklı** mercek tersine çalışır: ucuz Anadolu kentleri öne geçer (Erzurum sekizinci, Mersin onuncu), pahalı İzmir ve Ankara geriler. **İklim odaklı** mercekte ise ılıman kıyı kentleri yükselir; Antalya üçüncülüğe, İzmir dördüncülüğe çıkar.

İklim odaklı mercekte iklim-yaşanabilirlik ölçütü kış ısınma yükünü, yaz konforunu ve hava kalitesini birlikte değerlendirir; bu nedenle ılıman kıyı kentleri (Antalya, İzmir, Mersin) öne çıkarken kışı sert kentler (Kayseri, Konya, Erzurum) geriler.

6.6 Yükselen Potansiyel Endeksi

Yukarıdaki üç mercek de kentlerin **bugünkü** yaşanabilirliğini ölçer. Bu bölüm farklı bir soruyu yanıtlar: hangi kentler **yükseliyor?** Yükselen Potansiyel Endeksi, kentin büyüklüğünü değil yörüngesini ölçer; bu nedenle nüfus kasıtlı olarak dışarıda bırakılmıştır. Endeks altı resmi göstergeyi birleştirir ve her göstergede min-maks yöntemiyle 0–100 arası normalize edilir.

Metodoloji ve kaynaklar

Altı gösterge (ağırlık): kişi başı GSYH (18) · örgün öğrenci büyümesi (20) · net göç hızı (17) · ihracat seviyesi (15) · ihracat büyümesi (15) · patent tescili (15).

Kaynaklar: kişi başı GSYH ve net göç — TÜİK; örgün öğrenci sayıları (2019–20 → 2025–26) — YÖK; il ihracatı (2022, 2024) — TÜİK Dış Ticaret; patent tescilleri (2021–2025) — TÜRKPATENT.

Kapsam kuralı: Ana sıralamada yer alan ilk 5 kent, Yükselen Potansiyel listesine metodolojik olarak dâhil edilmemiştir. Bir kent hem "bugünün en iyi öğrenci kenti" hem "henüz varmamış, yükselen kent" olamayacağından, iki liste birbirini tamamlar. Örneğin Bursa ana sıralamada 2., bu endeksin tam hesabında 5.'dir; ancak zaten "varmış" bir kent olduğundan listede gösterilmez.

Uyarı: İhracat büyümesi TL bazlıdır (2022→2024) ve o dönemdeki enflasyon/kur etkisiyle tüm illerde yüksektir; yalnızca iller arası göreli sıralama anlamlıdır, mutlak oranlar değil.

Sıra	Kent	Yükselen Potansiyel puanı
1.	Kocaeli	63,2
2.	Tekirdağ	51,4
3.	Mersin	47,2
4.	Antalya	32,6
5.	Balıkesir	31,5
6.	Manisa	26,9
7.	Samsun	25,2
8.	Gaziantep	23,0
9.	Denizli	9,7

Yükselen Potansiyel Endeksi (ana ilk-5 hariç). Altı resmi gösterge, min-maks normalizasyon.

Listenin başında **Kocaeli** yer alır: örgün öğrenci sayısı gerilemekle birlikte Türkiye'nin en yüksek kişi başı geliri, en büyük ihracatı ve güçlü patent üretimiyle ekonomik ağırlığı belirgindir. İkinci sıradaki **Tekirdağ**, Türkiye'nin en yüksek net göç hızı (2022'de binde 22,5), dördüncü en yüksek kişi başı geliri ve güçlü ihracatıyla dikkat çeker. **Mersin üçüncü sıradadır;** örgün öğrenci büyümesinde (2019→2025 +%12,7) ve ihracat büyümesinde (2022→2024) aday kentler arasında birinci, kişi başı gelir büyümesinde de (2019→2024, reel) başı çeker. Limanı, serbest bölgesi ve genç çok-üniversiteli ekosistemiyle Mersin, "bugün en iyi" değil ama "yarına en açık" kentlerden biridir.

Her kentin belirgin sınırları da vardır: Mersin patent/Ar-Ge üretiminde (13.) ve net göçte zayıftır; Tekirdağ'ın kampüsleri üç ilçeye dağıldığından bütünleşik bir öğrenci dokusu henüz oluşmamıştır. Bu sıralama, kentleri

bugünkü konumlarına göre değil ivmelerine göre değerlendirmek isteyen aday için bir "izlenecekler" listesidir.

7. İLK 10 KENT: DETAYLI PROFİLLER

Bu bölüm, endeksin ilk 10 kentini tercih dönemindeki bir adayın gözünden ele almaktadır. Her profil; kentin künyesini, kriter performansına dayalı güçlü yönleri, dikkat edilmesi gereken hususları ve araştırma ekibinin saha değerlendirmesine dayanan pratik notları içerir. Bütçe değerleri Tablo 3'teki senaryolarla tutarlıdır.

7.1 Eskişehir — 83,8 puan (1. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈92 bin (yoğunluk %10,0)
Başlıca üniversiteler	Anadolu Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi (ESOGÜ), Eskişehir Teknik Üniversitesi (ESTÜ)
Öğrenci semtleri	Bağlar, Sümer, Yenibağlar (Odunpazarı); Batıkent, Ertuğrulgazi (Tepebaşı)
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈16.200 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.900 TL

Güçlü yönler

- Türkiye'nin tartışmasız "kampüs kenti": her 10 kent sakininden biri üniversite öğrencisidir; esnaf, konut ve eğlence ekosistemi öğrenciye göre fiyatlanır.
- İki tramvay hattı kampüsleri merkeze bağlar; kent düz ve yürünebilirdir, 450 TL'lik ESKart abonmanıyla ulaşım yükü düşüktür.
- Porsuk kıyısı, Barlar Sokağı, festival takvimi ve iki köklü üniversitenin kulüp kültürüyle sosyal yaşam puanı (96) İstanbul'la başa baştır.
- Öğrenciye dönük 1+1/stüdyo arzı geniştir; 12–13 bin TL bandında merkez lokasyonlar bulunabilmektedir.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Kira düzeyi, Kayseri-Konya-Isparta hattındaki bütçe kentlerinin üzerindedir; il ortalaması 19.190 TL ile orta banttadır.
- Sanayi-staj ekosistemi (72) metropollerin gerisindedir; mühendislik stajları için yaz dönemi Bursa-Kocaeli-Ankara planlaması gerekebilir.
- İç Anadolu kışı soğuktur; doğalgaz gideri bütçelenmelidir.

Araştırma ekibinin notu

Eskişehir, sekiz kriterin altısında ilk beşte yer alan tek kenttir; liderliği tek bir parlak alandan değil profil dengesinden gelir. "Üniversite yılları deneyimi"ni bütçeyi zorlamadan en yüksek yoğunlukta yaşamak isteyen aday için birinci adrestir. Anadolu ve ESTÜ kampüslerinin merkeze tramvayla 15–20 dakika mesafesi, günlük yaşamı arabasız ve düşük maliyetli kılar.

7.2 Bursa — 78,3 puan (2. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈90 bin (yoğunluk %2,8)
Başlıca üniversiteler	Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa Teknik Üniversitesi
Öğrenci semtleri	Görükle (kampüs bitişiği), Nilüfer merkez
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈16.450 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.900 TL

Güçlü yönler

- Uludağ Üniversitesi yemekhanesi 25 TL ile Türkiye'nin en ucuz öğünüdür; Görükle'de öğrenci menüleri kent ortalamasının belirgin altındadır.
- Otomotiv ve tekstil sanayisi (Tofaş, Oyak Renault, Bosch ekseni) mühendislik ve işletme öğrencilerine güçlü staj-iş kapısı sunar (iş-staj 84).
- Görükle fiilen bir öğrenci kasabasıdır: kampüse yürüme mesafesi, ekonomik paylaşımlı daireler ve yoğun öğrenci sosyalliği bir aradadır.
- Uludağ'ın kayak imkânı, tarihi çarşı ve İstanbul'a 2,5 saatlik erişim sosyal yaşamı besler.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Kent büyüktür; Görükle dışında oturan öğrenci için kampüs erişimi 45 dakikayı aşabilir.
- Sanayi kenti kimliği hava kalitesini dönemsel olarak olumsuz etkiler (Kestel hattı).
- Nilüfer'de kiralar hızla metropol bandına yaklaşmaktadır; bütçe planı Görükle'ye göre yapılmalıdır.

Araştırma ekibinin notu

Bursa, "büyük kent olanakları + kampüs kasabası ekonomisi" bileşimini en iyi kuran ikinci sıradaki kenttir. Yeme-içme kriterinin (90) açık lideridir. Staj ve mezuniyet sonrası istihdam arayan mühendislik öğrencileri için Eskişehir'e kıyasla belirgin avantaj taşır. Kentin müze ağı ve kültürel mirası ayrıca, okul dışı öğrenme ortamı olarak belgelenmiş bir eğitsel değer taşımaktadır (Güngörmüş, 2024).

7.3 Kayseri — 77,6 puan (3. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈82 bin (yoğunluk %5,7)
Başlıca üniversiteler	Erciyes Üniversitesi, Abdullah Gül Üniversitesi (AGÜ), Kayseri Üniversitesi
Öğrenci semtleri	Talas (kampüs aksı), Melikgazi
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈14.300 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.700 TL

Güçlü yönler

- Barınmada Türkiye'nin en güçlü ikinci havuz kentidir (84): Talas'ta 2+1 daireler 10–12 bin TL bandında bulunabilir; KYK yerleşme oranı yüksektir.
- Raylı sistem (Kayseray) kampüs–merkez hattını ücretsiz aktarmalı taşır; ulaşım puanı (80) metropollerle yarışır.
- AGÜ'nün İngilizce eğitimi ve burs modeli ile Erciyes'in tıp-mühendislik altyapısı akademik çeşitlilik sunar; güçlü yerel sanayi (mobilya, OSB) staj kapısıdır.
- Erciyes Kayak Merkezi 25 dakikadır; kış sporu Türkiye'nin en ekonomik öğrenci aktivitelerinden biri hâline gelir.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Sosyal yaşam (68) muhafazakâr kent dokusuyla Eskişehir-İzmir hattının gerisindedir; gece ekonomisi sınırlıdır.
- Kış inversiyonu dönemlerinde hava kalitesi düşer.

Araştırma ekibinin notu

Kayseri, "düşük maliyet + kurumsal kalite" arayan aday için havuzun en rasyonel seçeneklerindendir. Mart 2026 konut verilerinde uygun fiyatlı iller arasında gösterilen kent; sanayisi, ulaşımı ve iki güçlü üniversitesiyle toplam sahiplik maliyeti en düşük eğitim paketlerinden birini sunar.

7.4 Konya — 76,9 puan (4. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈125 bin (yoğunluk %5,4)
Başlıca üniversiteler	Selçuk Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya Teknik Üniversitesi
Öğrenci semtleri	Bosna Hersek Mahallesi (Selçuk kampüsü), Selçuklu
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈14.050 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.600 TL

Güçlü yönler

- Selçuk Üniversitesi Türkiye'nin en büyük yerleşkelerinden birine sahiptir; Bosna Hersek Mahallesi tamamen öğrenciye dönük konut-esnaf dokusudur.
- Kira (≈14.000 TL il Ort.) ve gıda maliyeti düşüktür; esnaf lokantası kültürü (etli ekmek başta) ekonomik ve doyurucudur.
- Güvenlik algısı (83) havuzun en yüksekleri arasındadır; kent düzeni ve tramvay-bisiklet altyapısı günlük yaşamı kolaylaştırır.
- YHT ile Ankara 1 saat 15 dakika, İstanbul 4,5 saattir; hafta sonu hareketliliği ucuz ve kolaydır.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Sosyal yaşam (70) geleneksel kent dokusu içinde kampüs ve AVM eksenlidir; sahne sanatları arzı sınırlıdır.
- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuktur (iklim 64).

Araştırma ekibinin notu

Konya, bütçe hassasiyeti yüksek ve sakin bir eğitim ortamı arayan aday profiline en iyi yanıt veren kentlerdendir. Üç büyük devlet üniversitesinin oluşturduğu geniş program yelpazesi, hemen her puan aralığındaki adaya seçenek sunar.

7.5 Sakarya — 75,3 puan (5. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈88 bin (yoğunluk %8,0)
Başlıca üniversiteler	Sakarya Üniversitesi (SAÜ), Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (SUBÜ)
Öğrenci semtleri	Serdivan, Esentepe (kampüs çevresi)
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈14.700 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.800 TL

Güçlü yönler

- Esentepe kampüsü çevresi ve Serdivan, yürüme mesafeli ekonomik öğrenci konutu arzı sunar; 30 TL'lik yemekhanesiyle yeme-içme puanı (84) üst düzeydedir.
- Marmara sanayi kuşağının içindedir: Kocaeli-İstanbul hattına 1–2 saatlik erişim, staj ve iş görüşmelerini tek günlük yolculuğa indirger (iş-staj 78).
- Sapanca Gölü ve yeşil doku, düşük maliyetli hafta sonu rotaları sağlar; iklim ılımandır (74).

Dikkat edilmesi gerekenler

- Kent merkezinin sosyal-kültürel arzı (66) üniversite ölçeğinin gerisindedir; sosyal yaşam büyük ölçüde kampüs ve Serdivan aksında döner.
- Deprem kuşağı gerçeği konut seçiminde yapı yaşı ve zemin duyarlılığı gerektirir; 2000 sonrası yapılara öncelik verilmelidir.

Araştırma ekibinin notu

Sakarya, "İstanbul'a yakın ama İstanbul fiyatlarından uzak" konumlanmasıyla özellikle Marmara bağlantısı olan aileler için pragmatik bir seçimdir. SAÜ'nün uzaktan eğitim ve mühendislik geleneği güçlüdür; kampüs-kent bütünleşmesi Serdivan'da başarılıdır.

7.6 Isparta — 74,8 puan (6. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈58 bin (yoğunluk %12,6)
Başlıca üniversiteler	Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ), Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (ISUBÜ)
Öğrenci semtleri	Çünür (kampüs aksı), merkez mahalleler
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈13.250 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.300 TL

Güçlü yönler

- %12,6 ile Türkiye'nin en yüksek öğrenci yoğunluğu: kent ekonomisi fiilen öğrenciye göre kurulmuştur; barınma kriterinin lideridir (88).
- Toplam aylık gider (≈13.250 TL) havuzun en düşüğüdür; KYK yerleşme kolaylığı yüksektir.
- Güvenlik (84) ve sakinlik, özellikle kız öğrenci aileleri için güçlü tercih gerekçesidir.
- Eğirdir Gölü, Davraz Kayak Merkezi ve gül-lavanta coğrafyası düşük maliyetli doğa sosyalliği sunar; Antalya'ya 1,5 saatlik erişim vardır.

Dikkat edilmesi gerekenler

- İş-staj ekosistemi (58) sınırlıdır; teknik bölümler için yaz stajı başka illerde planlanmalıdır.
- Sosyal-kültürel arz (62) kampüs merkezlidir; büyükşehir dinamizmi arayan öğrenciyi tatmin etmeyebilir.

Araştırma ekibinin notu

Isparta, "minimum maliyet, maksimum odak" formülünün kentidir. Bütçesi en kısıtlı aile için dahi dört yıllık eğitimi sürdürülebilir kılar; SDÜ'nün geniş fakülte yelpazesi bu ekonomiyi hemen her alana taşır.

7.7 Samsun — 71,5 puan (7. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈70 bin (yoğunluk %5,1)
Başlıca üniversiteler	Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ), Samsun Üniversitesi
Öğrenci semtleri	Atakum (Kurupelit kampüs aksı)
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈14.750 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.800 TL

Güçlü yönler

- Atakum, sahil şeridi boyunca gelişen modern bir öğrenci semtidir; konut arzı geniş, kira düzeyi ≈15.000 TL il ortalamasının altında seyredebilir.
- OMÜ'nün tıp ve sağlık bilimlerindeki ağırlığı, Karadeniz'in en büyük sağlık kampüslerinden birini oluşturur.
- Sahil bandı, bisiklet yolları ve ılıman iklim (68) günlük yaşam konforu sağlar; kent Karadeniz'in en düz ve yürünebilir merkezidir.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Sosyal-kültürel arz (68) sahil ve AVM eksenlidir; sahne sanatları sınırlıdır.
- İş-staj (62) kamu ve hizmet ağırlıklıdır; sanayi stajı için planlama gerekir.

Araştırma ekibinin notu

Samsun, Karadeniz'de "düz, denizli ve ekonomik" bir üniversite kenti arayan aday için Trabzon'a pragmatik bir alternatiftir; özellikle sağlık bilimleri adaylarında OMÜ tercih listelerinin üst sıralarını hak eder.

7.8 Antalya — 69,9 puan (8. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈80 bin (yoğunluk %2,9)
Başlıca üniversiteler	Akdeniz Üniversitesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Antalya Bilim Üniversitesi
Öğrenci semtleri	Konyaaltı, Uncalı, Hurma (kampüs batı aksı)
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈19.400 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈7.600 TL

Güçlü yönler

- Kampüs, denize ve Konyaaltı sahiline bitişiktir; "sahilde üniversite" deneyimini sunan tek büyük devlet kampüsüdür.
- Turizm sektörü, yabancı dil bilen öğrenciye Türkiye'nin en güçlü mevsimlik ve yarı zamanlı iş piyasasını açar (iş-staj 76).
- Sosyal yaşam (82) festivaller, sahil ekonomisi ve uluslararası atmosferle zengindir; kış ılımandır (74).

Dikkat edilmesi gerekenler

- Kira düzeyi (≈23.100 TL il Ort.) turizm baskısıyla Anadolu bandının belirgin üzerindedir; aylık toplam gider ≈19.400 TL ile metropollere yakındır.
- Yaz sıcakları Haziran–Eylül bandında bunaltıcıdır; yemekhane tarifesi (55 TL) havuzun en yükseğidir.
- Turizm sezonu konut piyasasını dalgalandırır; yıllık sözleşme ve sezon öncesi kiralama kritiktir.

Araştırma ekibinin notu

Antalya, ilk 10'un "yaşam tarzı primi" ödenen kentidir: maliyeti Anadolu ortalamasının üzerindedir ancak turizm gelir kapısı bu farkı çalışan öğrenci için kapatabilir. Turizm, dil ve sağlık alanlarında okuyacak, sektörle iç içe olmak isteyen adaylar için değer önerisi güçlüdür.

7.9 İzmir — 68,3 puan (9. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈183 bin (yoğunluk %4,1)
Başlıca üniversiteler	Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (İYTE)
Öğrenci semtleri	Bornova (Ege kampüsü), Buca (Dokuz Eylül)
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈19.500 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈7.200 TL

Güçlü yönler

- Sosyal yaşam (88) ve bilgiye erişim (84) metropol ölçeğindedir; sahil kenti kültürü, festivaller, bağımsız sahneler ve güçlü kütüphane-teknopark ekosistemi sunar.
- İş-staj (80) sanayi, liman, turizm ve hizmet sektörleriyle geniştir; İzmir, Ege bölgesinin ekonomik merkezidir.
- İklim (78) Ege ılımanlığındadır; İZBAN ve metro hatlarıyla ulaşım (72) metropoller arasında görece rahattır.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Barınma (46) en zayıf boyutudur; Bornova ve Buca kiraları son dönemde hızla artarak öğrenci bütçesini zorlamaktadır.
- Paylaşımlı ev gideri ≈19.500 TL ile Anadolu kentlerinin belirgin üzerindedir; bu nedenle İzmir, bütçe merceğinde alt sıralara geriler (Bölüm 6.4).

Araştırma ekibinin notu

İzmir; sosyal-kültürel ve akademik zenginlik ile ılıman iklimi metropol ölçeğinde bir arada isteyen aday için güçlüdür. Ancak yüksek barınma maliyeti, KYK yurdu ya da aile evi gibi bir çözümü neredeyse zorunlu kılar. Havuzun daralmasıyla dokuzunculuğa yükselmiştir; bileşik puanı (68,3) hâlâ Anadolu kümesinin bir miktar gerisindedir.

7.10 Erzurum — 66,9 puan (10. sıra)

Künye	
Örgün öğrenci	≈64 bin (yoğunluk %8,7)
Başlıca üniversiteler	Atatürk Üniversitesi, Erzurum Teknik Üniversitesi
Öğrenci semtleri	Yakutiye ekseni; Atatürk Üniversitesi kampüsü
Aylık gider (paylaşımlı ev)	≈13.500 TL
Aylık gider (KYK yurdu)	≈6.500 TL

Güçlü yönler

- Barınma (86) havuzun en güçlülerindendir; geniş konut arzı ve düşük kira, paylaşımlı ev giderini ≈13.500 TL ile Anadolu ortalamasının altına çeker.
- Güvenlik (78) yüksektir; öğrenci yoğunluğu %8,7 ile kampüs-kent bütünleşmesi güçlü bir kenttir.
- Yeme-içme (76) uygun ve doyurucudur; Atatürk Üniversitesi'nin köklü kampüs kültürü güçlü bir öğrenci ekosistemi oluşturur.

Dikkat edilmesi gerekenler

- İklim (42) havuzun en düşük puanıdır; sert ve uzun kış, ısınma yükünü ve gündelik konforu belirgin biçimde etkiler.
- İş-staj (50) ve sosyal yaşam (52) sınırlıdır; bu nedenle Erzurum, bütçe merceğinde yükselirken (8.) kariyer merceğinde son sıraya (16.) geriler (Bölüm 6.4).

Araştırma ekibinin notu

Erzurum; düşük maliyet ve güçlü kampüs-kent bütünleşmesini önceleyen, sert kışa hazırlıklı aday için rasyonel bir tercihtir. Özellikle KYK yurdu ile toplam gider en ekonomik kentler arasına iner; buna karşılık sosyal ve iklim beklentisi yüksek adaylar için dikkatli değerlendirilmelidir.

7.11 Eşik Altındaki Üniversite Kentleri

Havuzun 50 bin örgün öğrenci eşiği (devlet ve vakıf üniversiteleri dâhil, açık öğretim hariç), güçlü üç üniversite kentini ana sıralamanın dışında bırakır: Denizli (~43 bin), Trabzon (~48 bin) ve Tekirdağ (~29 bin). Bu üç kent yalnızca öğrenci-sayısı eşiği nedeniyle ana sıralamada yer almaz; yaşanabilirlik açısından güçlüdürler ve aşağıda ayrıca değerlendirilmiştir.

Denizli. Pamukkale Üniversitesi'nin merkezidir; sekiz ölçütteki değerlendirmesiyle 72,0 bileşik puana ulaşır ve barınma (78), güvenlik (78) ile iş-staj (74) kriterlerinde güçlüdür; öğrenci-sayısı eşiği olmasa ilk sekiz düzeyinde bir profil sunar. Tekstil sanayii ve termal turizmle beslenen, uygun maliyetli ve güvenli bir kenttir. **Kime uygun:** sakin, ekonomik ve sanayi-staj olanağı güçlü bir Ege kenti arayan aday.

Trabzon. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin (KTÜ) kentidir; sekiz ölçütteki değerlendirmesiyle 72,4 bileşik puana ulaşır ve güvenlik (80), yeme-içme (80) ile sosyal yaşamda (72) öne çıkar; öğrenci-sayısı eşiği olmasa ilk sekiz düzeyinde bir profil sunar. Güçlü kampüs-kent bütünleşmesi, sağlık bilimlerinde köklü bir gelenek ve Karadeniz doğası sunar. **Kime uygun:** deniz, doğa ve güçlü bir devlet üniversitesi isteyen; özellikle sağlık ve mühendislik adayları.

Tekirdağ. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nin kentidir; kampüsleri Süleymanpaşa, Çorlu ve Çerkezköy'e dağıldığından tek bir "öğrenci kenti" dokusu zayıftır. Öne çıkan yanı, Çorlu-Çerkezköy-Kapaklı sanayi kuşağının beslediği güçlü iş-staj altyapısı ve Trakya'nın düşük suç oranından gelen yüksek güvenliktir; kariyer odaklı bir mercekte üst-orta sıralara yerleşir. **Kime uygun:** mühendislik, üretim-tekstil ve lojistik okuyup sektörle iç içe staj arayan; İstanbul'a yakın, uygun maliyetli bir Marmara kenti isteyen aday.

Bu üç kentin ana sıralamada bulunmayışı bir kalite yargısı değil, öğrenci-sayısı eşiğinin sonucudur; Denizli ve Trabzon'un bileşik puanları onları fiilen ilk sekiz düzeyine yerleştirir. Yükselen Potansiyel Endeksi'nde (Bölüm 6.6) Tekirdağ ikinci sıradadır; bu kentlerin ekonomik ve akademik ivmesi, gelecekteki konumlarını güçlendiren bir potansiyele işaret eder.

Yükselen Potansiyel: İlk Üç Kent

Bu bölüm, Yükselen Potansiyel Endeksi'nde ilk üç sırada yer alan kentlerin — Kocaeli, Tekirdağ ve Mersin — detaylı profillerini sunar. Bu kentler, bugünkü yaşanabilirlik sıralamasının zirvesinde olmasalar da ekonomik ve akademik yörüngeleriyle önümüzdeki dönemde öğrenci-kent konumlarını güçlendirme potansiyeli en yüksek illerdir. Her profil, kentin yükselişini besleyen resmi göstergeleri (kişi başı GSYH, örgün öğrenci büyümesi, net göç, ihracat, patent) ve öğrenci gözüyle güçlü ve zayıf yanlarını bir arada değerlendirir.

1. Kocaeli — Yükselen Potansiyel 1. (63,2 puan)

Künye	
Başlıca üniversiteler	Kocaeli Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi (GTÜ)
Örgün öğrenci	≈58 bin (2019→2025 değişimi %−12,9)
Kişi başı GSYH (2024)	24.031 $ — Türkiye 1.
Net göç hızı (2022)	Binde +13,15 — Türkiye 2.
İhracat (2024)	1.122,5 milyar TL — Türkiye 1.
Patent tescili (2021–25)	629 — Türkiye 2.

Yükselen dinamikler

- Türkiye'nin en yüksek kişi başı geliri, en büyük il ihracatı ve ikinci en yüksek patent üretimiyle ülkenin sanayi-teknoloji lokomotifidir; TÜBİTAK MAM, teknoparklar ve otomotiv-kimya kümeleri kampüslerin yanı başındadır.
- Net göç hızı binde +13 ile ülkenin en yüksekleri arasındadır; genç ve nitelikli işgücü kente akmaktadır.
- Gebze Teknik Üniversitesi ile sanayi-Ar-Ge entegrasyonu, mühendislik ve teknoloji öğrencisine güçlü staj ve mezuniyet sonrası istihdam kapısı açar.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Örgün öğrenci sayısı son dönemde gerilemiştir (%−12,9); kentin öğrenci-kent kimliği, ekonomik ağırlığının gerisinde kalmaktadır.
- Yerleşim İstanbul-Kocaeli aksına yayıldığından bütünleşik bir "öğrenci kenti" dokusu zayıftır; barınma maliyeti Marmara ortalamasının üzerindedir.

Kime uygun

Mühendislik, teknoloji ve sanayi odaklı; okurken sektörle iç içe staj ve mezuniyette hızlı istihdam arayan öğrenci.

2. Tekirdağ — Yükselen Potansiyel 2. (51,4 puan)

Künye	
Başlıca üniversite	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Örgün öğrenci	≈29 bin (2019→2025 değişimi %+6,5)
Kişi başı GSYH (2024)	18.406 $ — Türkiye 4.
Net göç hızı (2022)	Binde +22,47 — Türkiye 1.
İhracat (2024)	436,3 milyar TL — Türkiye 3.
Patent tescili (2021–25)	101

Yükselen dinamikler

- Türkiye'nin en yüksek net göç hızına sahiptir (binde +22,5); Çorlu-Çerkezköy-Kapaklı sanayi kuşağı ve İstanbul'a yakınlık, kenti hızla büyüten bir çekim merkezi yapar.
- Dördüncü en yüksek kişi başı geliri ve üçüncü en büyük il ihracatıyla ekonomik tabanı güçlüdür; tekstil, gıda ve lojistik sektörleri öğrenciye geniş staj-iş imkânı sunar.
- Trakya'nın düşük suç oranı, öğrenci için yüksek bir güvenlik algısı sağlar.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Kampüsler Süleymanpaşa, Çorlu ve Çerkezköy'e dağıldığından tek merkezli bir "öğrenci kenti" dokusu henüz oluşmamıştır.
- Örgün öğrenci sayısı (≈29 bin) ana sıralama eşiğinin altındadır; sosyal-kültürel öğrenci ekosistemi büyüme aşamasındadır.
- Patent ve Ar-Ge üretimi görece düşüktür.

Kime uygun

Mühendislik, üretim-tekstil ve lojistik okuyup sektörle iç içe staj arayan; İstanbul'a yakın, uygun maliyetli ve güvenli bir Marmara kenti isteyen öğrenci.

3. Mersin — Yükselen Potansiyel 3. (47,2 puan)

Künye	
Başlıca üniversiteler	Mersin Üniversitesi, Tarsus Üniversitesi, Toros Üniversitesi (vakıf), Çağ Üniversitesi (vakıf)
Örgün öğrenci	≈52,5 bin (2019→2025 değişimi %+12,7 — aday kentler arasında en hızlı)
Kişi başı GSYH (2024)	13.549 $ (2019→2024 reel büyüme %+97 — aday kentler arasında 1.)
Net göç hızı (2022)	Binde +2,08
İhracat (2024)	339,9 milyar TL — Türkiye 4.; büyüme (2022→2024) aday kentler arasında 1.
Patent tescili (2021–25)	77 — 13.

Yükselen dinamikler

- Aday kentler arasında hem örgün öğrenci büyümesinde (%+12,7) hem ihracat büyümesinde birincidir; kişi başı gelir büyümesinde de (reel %+97) başı çeker — üç ayrı resmi göstergede en hızlı yükselen kenttir.
- Türkiye'nin dördüncü en büyük il ihracatını üreten limanı ve serbest bölgesi; lojistik ve dış ticaret ekosistemiyle öğrenciye özgün bir staj-iş alanı açar.
- İki devlet, iki vakıf üniversiteli genç ve büyüyen bir yükseköğretim ekosistemi; ılıman Akdeniz iklimi ve görece düşük yaşam maliyeti.

Dikkat edilmesi gerekenler

- Patent ve Ar-Ge üretimi düşüktür (13.); kent bir teknoloji-inovasyon değil, ticaret-lojistik merkezidir.
- Net göç hızı görece düşüktür (binde +2); büyüme daha çok yerel dinamiklerden gelmektedir.
- Bugünkü yaşanabilirlik sıralamasında orta banttadır; kentin öne çıkan yanı mevcut konumu değil, yörüngesidir.

Kime uygun

Lojistik, dış ticaret, denizcilik ve turizm okuyup büyüyen bir Akdeniz kentinde uygun maliyetle okumak isteyen; "bugün en iyi" değil "yarına en açık" bir kent arayan öğrenci.

Metodoloji. Yükselen Potansiyel Endeksi altı resmi göstergeyi (kişi başı GSYH, örgün öğrenci büyümesi, net göç hızı, ihracat seviyesi, ihracat büyümesi, patent tescili) min-maks yöntemiyle birleştirir. Kaynaklar: TÜİK, YÖK, TÜİK Dış Ticaret ve TÜRKPATENT. Ana sıralamada yer alan ilk 5 kent, yükselen tanımı gereği bu listeye dâhil edilmemiştir. İhracat büyümesi TL bazlı olduğundan yalnızca iller arası göreli sıralaması anlamlıdır.

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrenci Dostu Kentler Endeksi 2026, Türkiye'de üniversite tercihinin salt akademik bir karar olmadığını; kent seçiminin dört yıllık toplam maliyeti yüz binlerce lira, gündelik yaşam kalitesini ise ölçülemez biçimde etkileyen stratejik bir tercih olduğunu ortaya koymaktadır. Endeksin temel mesajı üç cümlede özetlenebilir: Orta ölçekli, öğrenci yoğunluğu yüksek Anadolu kentleri toplam değer üretiminde metropolleri geride bırakmıştır. Metropoller yalnızca güçlü finansman planına sahip adaylar için rasyoneldir. KYK yurdu, kentler arası maliyet farkını büyük ölçüde eşitleyen en güçlü kamu aracıdır.

Bu sonuçlar ulusal yazınla da uyumludur: maliyet baskısının yükseköğretim talebini ölçülebilir biçimde düşürdüğü (Üner, Çamalan ve Karatepe, 2025), metropol maliyetlerinin tek yılda yüzde 50'yi aşan hızla arttığı (İPA, 2025) ve mevcut kredi-burs düzeylerinin bu maliyetler karşısında yetersiz kaldığı (Çetinkaya ve Yener, 2026) dikkate alındığında; kent seçimini bilgiye dayalı hâle getiren araçların hem hane halkı refahı hem yükseköğretime erişim açısından kamu değeri ürettiği söylenebilir.

8.1 Öğrencilere ve Ailelere Öneriler

- **Tercih listesini "bölüm + kent" çifti olarak kurun.** Aynı bölümün farklı kentlerdeki karşılıklarını Tablo 3'teki bütçe senaryolarıyla yan yana koyun; dört yıllık toplam maliyeti hesaplayın.
- **Barınma planını yerleştirmeden önce yapın.** KYK başvuru takvimini (Eylül başı) izleyin; yerleşememe ihtimaline karşı hedef kentin öğrenci semtlerinde kira bandını önceden araştırın ve erken kiralayın.
- **Gelir tarafını kentle eşleştirin.** Çalışarak okumayı planlıyorsanız iş-staj puanı yüksek kentleri (Kocaeli, Bursa, Antalya, İzmir); tam odak istiyorsanız maliyeti düşük kampüs kentlerini (Isparta, Konya, Kayseri) önceliklendirin.
- **Metropol tercihini finansman koşuluna bağlayın.** İstanbul-Ankara-İzmir listenizde ise yurt garantisi, tam burs veya aile desteği güvence altında olmalıdır; aksi hâlde aynı programın Anadolu karşılığı üstündür.
- **Kenti yerinde görün.** Mümkünse tercih öncesi kampüsü ve öğrenci semtini ziyaret edin; ulaşım süresini fiilen deneyimleyin.

8.2 Yerel Yönetimlere Öneriler

Bu bölüm, her kent için öneriler, o ilin sekiz ölçütteki karnesinde **en düşük puan alan alanlara** ve kentin gerçek yerel bağlamına (ekonomik yapısı, iklimi, kampüs-kent ilişkisi) göre önceliklendirilmiştir. Amaç, sınırlı yerel kaynağı öğrenci memnuniyetini en çok artıracak müdahalelere yönlendirmektir.

Genel İlkeler

- Öğrenci abonman tarifelerini enflasyona karşı korumak, kent ekonomisine dönen öğrenci harcamasını artıran en verimli sosyal yatırımdır; İzmir'in kampüs ring ve 90 dakika aktarma modeli iyi uygulama örneğidir.
- Kampüs çevrelerinde imar ve denetim politikalarıyla nitelikli-ekonomik öğrenci konutu arzını büyütmek, kira baskısını hafifletir; belediye yurt yatırımları (İBB örneği) yaygınlaştırılmalıdır.
- 7/24 kütüphane ve çalışma salonu ağı, düşük maliyetle en yüksek öğrenci memnuniyeti üreten hizmetlerdendir; millet kıraathanesi-halk kütüphanesi entegrasyonu güçlendirilmelidir.

- Her il, "öğrenci dostu kent" markasını bu endeksin kriter setiyle veri temelli izlemeli; kriterler yerel karnelere uyarlanmalıdır.

İl Bazında Öncelikler ve Öneriler

Aşağıda 16 kent, ana sıralamadaki yerleriyle birlikte ele alınmaktadır. Parantez içindeki değerler ilgili ölçütün 100 üzerinden puanıdır; düşük puan, o alanın öncelikli müdahale gerektirdiğini gösterir.

Eskişehir (ana sıralama 1.)

Ana sıralamanın lideri olan Eskişehir için mesele bir eksiği kapatmak değil, üstünlüğü büyüme baskısı altında korumaktır. Sanayi-staj bağı ve kışın ısınma yükü, göreli en zayıf yanlarıdır.

Öncelikli alanlar: İş-staj (72), İklim (78), Barınma (79)

- Anadolu, ESOGÜ ve ESTÜ ile Organize Sanayi Bölgesi arasında kurumsal staj-istihdam protokolleri kurmak; teknopark kapasitesini büyüterek mühendislik öğrencisinin şehir dışına staj için gitme ihtiyacını azaltmak.
- Kenti öğrenci dostu kılan uygun kira avantajını, hızlı nüfus artışına karşı imar planlaması ve öğrenci konutu teşvikiyle kalıcı kılmak; merkezde 1+1/stüdyo arzını korumak.
- Kış ısınma yükünü hafifletmek için kampüs-merkez hattında kapalı, ısıtmalı çalışma ve sosyal alanlar ile yeşil alan sürekliliğini artırmak.
- "Öğrenci dostu kent" markasını bu endeksin kriter setiyle yıllık izlemek ve açık veriyle raporlamak.

Bursa (ana sıralama 2.)

Güçlü sanayi-staj ve yeme-içme profilinin yanında Bursa'nın önceliği, Uludağ Üniversitesi çevresindeki barınma baskısı ve kampüs-merkez ulaşımıdır.

Öncelikli alanlar: Barınma (72), Güvenlik (74), Ulaşım-Bilgi (76)

- Uludağ Üniversitesi ve Görükle aksında belediye yurt yatırımı ile nitelikli-ekonomik öğrenci konutu arzını büyütmek; kira baskısını imar ve denetimle hafifletmek.
- Görükle kampüsü ile şehir merkezi arasındaki toplu ulaşımı sıklaştırmak ve öğrenci abonman tarifesini enflasyona karşı korumak; raylı sistem entegrasyonunu öğrenci hatlarıyla güçlendirmek.
- Öğrenci yoğun mahallelerde aydınlatma ve kolluk-üniversite güvenlik iş birliğiyle güvenlik algısını yükseltmek.
- 7/24 kütüphane ve çalışma salonu ağını Görükle ve merkezde yaygınlaştırmak.

Kayseri (ana sıralama 3.)

Güvenli, ekonomik ve barınma arzı güçlü bir sanayi kentinde öğrencinin en çok eksikliğini hissettiği alan sosyal-kültürel yaşam ve sert kış koşullarıdır.

Öncelikli alanlar: Sosyal yaşam (68), İklim (68), İş-staj (76)

- Erciyes Üniversitesi çevresinde öğrenci etkinlik alanları, kültür-sanat mekânları ve gece-gündüz açık sosyal merkezler ile sosyal yaşam arzını artırmak.
- Sert kış koşullarına karşı kapalı sosyal-çalışma alanları, ısıtma desteği ve toplu ulaşımda kış sürekliliği sağlamak.
- Kayseri OSB'nin gücünü, öğrenciye yönelik kurumsal staj ve yarı zamanlı çalışma programlarına dönüştürmek.
- Öğrenci abonman tarifelerini korumak ve halk kütüphanesi-çalışma salonu ağını genişletmek.

Konya (ana sıralama 4.)

Barınma ve güvenlikte güçlü olan Konya'da öncelik, karasal iklim konforu, mezun istihdamı ve sosyal yaşam çeşitliliğidir.

Öncelikli alanlar: İklim (64), İş-staj (68), Sosyal yaşam (70)

- Selçuk Üniversitesi ve KTO Karatay çevresinde mezun istihdamını artıracak sanayi-üniversite iş birlikleri ve girişimcilik/teknopark programları kurmak.
- Karasal iklime karşı gölgelendirme, yeşil alan ve hava kalitesi tedbirleri ile yaz-kış konforunu iyileştirmek.
- Öğrenciye yönelik kültür-sanat ve sosyal etkinlik takvimini zenginleştirmek; kampüs çevresinde sosyal mekân arzını büyütmek.
- Geniş kent ölçeğinde öğrenci abonman ve raylı sistem erişimini güçlendirmek.

Sakarya (ana sıralama 5.)

Uygun barınma ve güçlü sanayi-staj altyapısına sahip Sakarya'nın temel sorunu, kampüsün (Serdivan) kent merkezinden kopukluğu ve buna bağlı sosyal-bilgi altyapısı eksiğidir.

Öncelikli alanlar: Sosyal yaşam (66), Bilgiye erişim (68), Ulaşım (70)

- Serdivan kampüsü ile şehir merkezi arasında toplu ulaşımı sıklaştırmak ve öğrenci tarifesini korumak; kampüs-kent bütünleşmesini önceliklendirmek.
- Kampüs çevresinde 7/24 kütüphane, çalışma salonu ve internet altyapısını güçlendirmek.
- Öğrenci sosyal yaşamını canlandıracak etkinlik alanları ve kültür mekânlarını kampüs yakınında kurmak.
- Bölgedeki otomotiv ve sanayi kümesini kurumsal staj programlarıyla öğrenciye açmak.

Isparta (ana sıralama 6.)

En yüksek barınma ve güvenlik avantajına sahip Isparta'nın darboğazı, sınırlı iş-staj piyasası ve küçük kent ölçeğinden gelen sosyal yaşam kısıtıdır.

Öncelikli alanlar: İş-staj (58), Sosyal yaşam (62), Bilgiye erişim (66)

- Süleyman Demirel Üniversitesi mezunları için yerel istihdamı artıracak tarım-teknoloji, göller bölgesi turizmi ve gül-lavanta katma değerli üretim odaklı staj-girişimcilik programları kurmak.
- Küçük kent ölçeğinde sosyal yaşamı canlandıracak öğrenci etkinlik alanları, kültür-sanat ve spor tesisleri geliştirmek.
- 7/24 kütüphane, çalışma salonu ve dijital erişim altyapısını güçlendirmek.
- Öğrencinin kentte kalmasını teşvik eden yerel istihdam ve girişimcilik destekleri sunmak.

Samsun (ana sıralama 7.)

Dengeli bir Karadeniz kenti olan Samsun'da öncelik, mezun istihdamı, sosyal yaşam çeşitliliği ve çalışma altyapısıdır.

Öncelikli alanlar: İş-staj (62), Sosyal yaşam (68), Bilgiye erişim (68)

- Ondokuz Mayıs Üniversitesi mezunları için liman, lojistik, tarım-gıda ve sağlık sektörlerinde kurumsal staj ve istihdam köprüleri kurmak.
- Sahil ve AVM eksenli sosyal yaşamı, sahne sanatları ve öğrenci etkinlik alanlarıyla çeşitlendirmek.
- 7/24 kütüphane ve çalışma salonu ağını kampüs ve merkezde yaygınlaştırmak.
- Öğrenci abonman tarifelerini korumak ve kampüs ulaşımını güçlendirmek.

Antalya (ana sıralama 8.)

Antalya'nın öğrenci karnesindeki en kritik sorun, turizm ekonomisinin yükselttiği barınma ve yaşam maliyetidir; sezonluk kira dalgalanması öğrenciyi doğrudan vurmaktadır.

Öncelikli alanlar: Barınma (58), Yeme-içme (68), Güvenlik (68)

- Turizm kaynaklı kira baskısına karşı öğrenciye özel belediye yurdu ve konut arzını büyütmek; sezonluk (yaz) kira dalgalanmasından öğrenciyi koruyacak uzun dönemli kiralama modelleri geliştirmek.
- Akdeniz Üniversitesi çevresinde ekonomik öğrenci lokantası ve market ağını desteklemek; yeme-içme maliyetini düşürmek.
- Öğrenci yoğun bölgelerde aydınlatma ve güvenlik tedbirlerini artırmak.
- Öğrenci abonman tarifesini yıl boyu korumak; kampüs-sahil-merkez ulaşımını güçlendirmek.

İzmir (ana sıralama 9.)

Sosyal yaşam, bilgi ve iş-staj altyapısı ülkenin en güçlüleri arasında olan İzmir'i geriye çeken tek belirleyici faktör, çok yüksek barınma maliyetidir.

Öncelikli alanlar: Barınma (46), Güvenlik (60), Yeme-içme (62)

- Büyükşehir ölçekli bir öğrenci konutu seferberliği başlatmak; belediye yurt yatırımlarını (İBB modeline benzer) yaygınlaştırarak nitelikli-ekonomik yatak arzını hızla artırmak.
- Ege, DEÜ ve İYTE çevrelerinde kira baskısını imar teşviki ve denetimle hafifletmek.
- Öğrenci lokantası ve ekonomik beslenme ağını genişleterek yeme-içme maliyetini düşürmek.
- Öğrenci yoğun ilçelerde güvenlik ve aydınlatmayı artırmak; kampüs ring ve 90 dakika aktarma modelini korumak ve yaygınlaştırmak.

Erzurum (ana sıralama 10.)

Erzurum'un öğrenci deneyimini belirleyen faktör, Türkiye'nin en sert kış iklimidir; buna sınırlı iş piyasası ve uzun kışta daralan sosyal yaşam eşlik eder.

Öncelikli alanlar: İklim (42), İş-staj (50), Sosyal yaşam (52)

- Uzun ve sert kışa karşı ısınma/yakıt desteği, kapalı ve ısıtmalı sosyal-çalışma alanları ile toplu ulaşımda kış sürekliliğini önceliklendirmek.
- Atatürk Üniversitesi mezunları için Palandöken kış turizmi, sağlık ve kamu hizmetleri odaklı yerel istihdam ve staj programları geliştirmek.
- Kış aylarında öğrenci sosyal yaşamını ayakta tutacak kapalı kültür-sanat ve spor tesisleri kurmak.
- Kampüs-merkez ulaşımını iklime dayanıklı biçimde güçlendirmek ve abonman tarifesini korumak.

Mersin (ana sıralama 11.)

Yükselen bir liman kenti olan Mersin'in öğrenci karnesindeki en belirgin açık, güvenlik algısı ve çalışma altyapısıdır; ekonomik ivmesini öğrenci deneyimine yansıtmak için bu alanlar önceliklidir.

Öncelikli alanlar: Güvenlik (56), Bilgiye erişim (62), Ulaşım-İklim (64)

- Öğrenci yoğun bölgelerde aydınlatma, kolluk-üniversite güvenlik iş birliği ve mahalle güvenliği programlarıyla güvenlik algısını yükseltmek — kentin en önemli önceliği budur.
- 7/24 kütüphane, çalışma salonu ve dijital erişim ağını Mersin ve Tarsus üniversiteleri çevresinde kurmak.
- Kampüs-merkez toplu ulaşımını sıklaştırmak, öğrenci abonman tarifesini korumak ve Akdeniz sıcağına karşı gölgeli-serin çalışma alanları oluşturmak.
- Liman, serbest bölge ve lojistik ekosistemini öğrenciye yönelik kurumsal staj programlarına dönüştürmek.

Kocaeli (ana sıralama 12.)

İş-staj altyapısı ülkenin en güçlüsü olan sanayi kenti Kocaeli'nde öncelik, sanayi baskısının yükselttiği kira, güvenlik algısı ve zayıf öğrenci sosyal dokusudur.

Öncelikli alanlar: Barınma (58), Güvenlik-Sosyal (60), İklim (62)

- Sanayi kaynaklı kira baskısına karşı belediye yurt ve öğrenci konutu arzını büyütmek; Umuttepe kampüsü çevresinde nitelikli-ekonomik konut geliştirmek.
- Öğrenci yoğun bölgelerde güvenlik ve aydınlatmayı artırmak.
- Sanayi kimliği baskın kentte öğrenci sosyal yaşamını canlandıracak kültür-sanat ve etkinlik alanları kurmak.
- Ülkenin en güçlü sanayi-Ar-Ge ekosistemini (TÜBİTAK MAM, teknoparklar) öğrenci stajı ve istihdamı için kurumsal olarak seferber etmek.

Ankara (ana sıralama 13.)

Bilgi, iş-staj ve sosyal yaşamda ülkenin en güçlü kentlerinden biri olan Ankara'yı geriye çeken, yüksek barınma maliyeti, karasal iklim/hava kalitesi ve öğrenci bölgelerinde güvenlik algısıdır.

Öncelikli alanlar: Barınma (42), İklim (54), Güvenlik (56)

- Büyük öğrenci nüfusuna karşı belediye yurt yatırımı ve öğrenci konutu arzını artırmak; kampüs çevrelerinde kira baskısını imar teşvikiyle hafifletmek.
- Kış kirliliği ve karasal iklime karşı hava kalitesi tedbirleri, yeşil alan ve ısınma dönüşümü programları yürütmek.
- Öğrenci yoğun ilçelerde güvenlik ve aydınlatmayı güçlendirmek.
- Ekonomik öğrenci lokantası ağını genişletmek; güçlü raylı sistem erişimini öğrenci tarifeleriyle desteklemek.

Adana (ana sıralama 14.)

Adana'nın öğrenci deneyimini belirleyen başlıca zorluk, aşırı yaz sıcağı ve nemidir; buna güvenlik algısı ve çalışma altyapısı eksiği eşlik eder.

Öncelikli alanlar: İklim (50), Güvenlik (58), Bilgiye erişim (60)

- Aşırı sıcağa karşı gölgelendirme, yeşil alan, klimalı/serin çalışma alanları ve hava kalitesi tedbirlerini önceliklendirmek.
- Çukurova Üniversitesi çevresinde ve öğrenci yoğun mahallelerde güvenlik ve aydınlatmayı artırmak.
- 7/24 kütüphane ve klimalı çalışma salonu ağını yaygınlaştırmak.
- Çukurova'nın tarım-gıda ve sanayi kümesini öğrenci stajı ve istihdamına bağlayan programlar kurmak.

Gaziantep (ana sıralama 15.)

Güçlü sanayisiyle bilinen Gaziantep'te öğrencinin önceliği güvenlik algısı, sıcak iklim ve sosyal-çalışma altyapısıdır.

Öncelikli alanlar: Güvenlik (52), İklim (52), Sosyal-Bilgi (56–58)

- Öğrenci yoğun bölgelerde kolluk-üniversite güvenlik iş birliği, aydınlatma ve mahalle güvenliği programlarıyla güvenlik algısını yükseltmek.
- Sıcak iklime karşı gölgeli-serin sosyal ve çalışma alanları geliştirmek.
- Gaziantep Üniversitesi çevresinde öğrenci etkinlik alanları, kültür-sanat mekânları ve 7/24 çalışma salonları kurmak.
- Güçlü yerel sanayiyi (OSB) öğrenci stajı ve istihdamına bağlayan kurumsal programlar oluşturmak.

İstanbul (ana sıralama 16.)

Sosyal yaşam, bilgi ve iş-staj olanaklarında ülkenin zirvesinde olan İstanbul, karşılanamaz barınma maliyeti, güvenlik algısı ve yüksek yaşam gideri nedeniyle sıralamada sonuncudur. Öğrenci için belirleyici sorun barınmadır.

Öncelikli alanlar: Barınma (18), Güvenlik (42), Yeme-içme (46)

- Bir öğrenci konutu seferberliği yürütmek: İBB yurt yatırımlarını hızla ölçeklendirmek, kampüs çevrelerinde kamu arazilerini öğrenci konutuna açmak ve uzun dönemli, korumalı kiralama modelleri geliştirmek — kentin varoluşsal önceliği budur.
- Öğrenci yoğun ilçelerde güvenlik, aydınlatma ve ulaşım güvenliğini artırmak.
- Öğrenci lokantası ağını (kampüs içi ve mahalle ölçeğinde) yaygınlaştırarak yeme-içme maliyetini düşürmek.
- Uzun ulaşım sürelerine karşı öğrenci abonman tarifesini korumak ve kampüs-konut-ulaşım entegrasyonunu planlamak.

Yükselen Potansiyel Kentlerine Özel Öneriler

Yükselen Potansiyel Endeksi'nde ilk üç sırada yer alan Kocaeli, Tekirdağ ve Mersin, bugün öğrenci sıralamasının zirvesinde olmasa da ekonomik ve akademik ivmesi en güçlü kentlerdir. Bu illerdeki yerel yönetimler için fırsat, yükselen ekonomik momentumu — sanayi, ihracat, göç — öğrenci nüfusu tam yerleşmeden önce güçlü bir öğrenci-kent altyapısına dönüştürmektir. Aşağıdaki öneriler, mevcut zayıf alanları kapatmanın ötesinde, bu ileriye dönük fırsatı önceliklendirir. (Kocaeli ve Mersin ana sıralamada da yer aldığından, buradaki öneriler onların önceki bölümlerdeki-durum önerilerini tamamlar.)

Kocaeli (Yükselen Potansiyel 1.)

Türkiye'nin en yüksek kişi başı geliri, en büyük il ihracatı ve güçlü sanayi-Ar-Ge altyapısına sahip olan Kocaeli'de öğrenci sayısı gerilemektedir. Fırsat, ülkenin en güçlü ekonomisini bir öğrenci çekim gücüne dönüştürmektir.

Yükselen dayanak: Kişi başı GSYH Türkiye 1., ihracat Türkiye 1., patent Türkiye 2., net göç Türkiye 2.

- Sanayi-üniversite entegrasyonunu (Gebze Teknik Üniversitesi, TÜBİTAK MAM, teknoparklar) "staj ve istihdam garantili kampüs" markasıyla ulusal ölçekte öğrenci çeken bir cazibeye dönüştürmek.
- Gerileyen öğrenci sayısını tersine çevirmek için barınma, sosyal yaşam ve kampüs-kent bütünleşmesine proaktif yatırım yapmak; ekonomik gücü öğrenci konforuna yansıtmak.
- Yüksek gelir ve göçü, öğrenci girişimciliği ve mezun istihdamı için avantaja çevirecek kuluçka-hızlandırıcı programları kurmak.

Tekirdağ (Yükselen Potansiyel 2.)

Türkiye'nin en yüksek net göç hızına ve İstanbul'a yakın güçlü bir sanayi kuşağına sahip olan Tekirdağ'da öğrenci ekosistemi büyüme aşamasındadır; kampüsler üç ilçeye dağıldığından bütünleşik bir öğrenci-kent dokusu henüz oluşmamıştır. Yerel yönetim için öncelik, bu dokuyu kurmak ve öğrenci sayısını eşik üstüne taşıyacak bir büyüme planı yapmaktır.

Yükselen dayanak: Net göç Türkiye 1., kişi başı GSYH Türkiye 4., ihracat Türkiye 3.; örgün öğrenci ~29 bin (eşik-altı)

- Süleymanpaşa, Çorlu ve Çerkezköy kampüslerini birbirine ve şehir merkezine bağlayan öğrenci ulaşım ağı kurarak bütünleşik bir "öğrenci kenti" dokusu oluşturmak.
- Çorlu-Çerkezköy-Kapaklı sanayi kuşağını (tekstil, gıda, lojistik) kurumsal staj ve istihdam programlarıyla Namık Kemal Üniversitesi öğrencisine açmak.
- Yüksek göç ve İstanbul'a yakınlık avantajını, ekonomik öğrenci konutu ve sosyal yaşam yatırımlarıyla öğrenci çekimine dönüştürmek; öğrenci nüfusunu 50 bin eşiğinin üzerine taşımayı hedefleyen bir büyüme stratejisi belirlemek.
- Trakya'nın yüksek güvenlik algısını "güvenli üniversite kenti" kimliğiyle öne çıkarmak.

Mersin (Yükselen Potansiyel 3.)

Aday kentler arasında en hızlı öğrenci ve ihracat büyümesine sahip olan, limanı ve serbest bölgesiyle beslenen Mersin'de fırsat, hızlı büyümeyi güvenlik ve altyapıyla desteklemek; ekonomik ivmeyi öğrenci deneyimine yansıtmaktır.

Yükselen dayanak: Örgün öğrenci büyümesi ve ihracat büyümesi aday kentler arasında 1.; ihracat Türkiye 4.; kişi başı gelir büyümesi 1.

- Hızlı öğrenci büyümesini karşılayacak barınma, ulaşım ve 7/24 çalışma altyapısını büyümenin gerisinde kalmadan proaktif planlamak.
- Liman, serbest bölge ve lojistik ekosistemini; denizcilik, dış ticaret ve lojistik programlarıyla ulusal bir cazibe merkezine dönüştürmek.
- Güvenlik algısını (kentin en zayıf alanı) yükseltmek — yükselen bir kentin öğrenci çekim gücü, güvenlik olmadan sınırlı kalır.

Bu öneriler, her kentin güçlü olduğu alanları değil, öğrenci deneyimini en çok kısıtlayan eksiklerini hedef alır. Kriter karnesinin yıllık izlenmesi, yerel yönetimlerin müdahalelerinin öğrenci memnuniyetine etkisini ölçmelerine ve kaynaklarını en verimli alanlara yönlendirmelerine olanak tanır.

8.3 Gelecek Araştırma Gündemi

KTP Araştırma ve Veri Birimi, endeksi yıllık olarak güncellemeyi planlamaktadır. Bir sonraki sürümün ilk geliştirme ekseni **resmî veri katmanının derinleştirilmesi**dir: TÜİK Hanehalkı Bütçe Anketi mikro verisine başvuru yoluyla bütçe senaryolarındaki "≈" işaretli kalemlerin bölgesel resmî veriye bağlanması, TÜİK'in bölgesel güvenlik istatistikleri ile il bazında talep edilecek asayiş verilerinin güvenlik kriterini nitel değerlendirmeden nicel forma taşıması, SEGE ile teknokent-OSB envanterlerinin ise iş-staj kriterinin nesnel göstergelerini güçlendirmesi hedeflenmektedir.

İkinci eksen **piyasa ve açık veri katmanı**dır: emlak ilan platformlarının öğrenci yoğunluklu semt kırılımında sistematik taranmasıyla gerçek kira dağılımının çıkarılması, zincir market ve çevrim içi yemek platformu fiyatlarından il bazlı bir gıda sepeti türetilmesi ve büyükşehir açık veri portallarının ulaşım-donatı verilerinin standardize edilmesi planlanmaktadır. İPA'nın (2023; 2025) İstanbul izlemesi, bu tür yıllık fiyat takibinin uygulanabilirliğini gösteren örnek modeldir.

Üçüncü ve en kritik eksen **birincil veri toplama**dır: 17 havuz kentinde, kent başına yaklaşık 380 (toplam yaklaşık 7.000) lisans öğrencisini kapsayan çevrim içi bir anketle güvenlik, sosyal yaşam, gece ulaşımı, KYK yerleşme deneyimi ve kampüs-kent bütünleşmesi algısının doğrudan ölçülmesi; yurt yönetimleri, ulaşım birimleri, üniversite kariyer merkezleri ve belediye gençlik birimleriyle 50–80 yarı yapılandırılmış görüşme yapılması ve her kentte standart bir saha gözlem formunun uygulanması planlanmaktadır. Anket tasarımında Turan ve Ünsel'in (2014) memnuniyet ölçeği, örneklem ve saha deseninde İZKA'nın (2025) araştırması yöntemsel referans alınacaktır.

Gündemin diğer başlıkları; kadın öğrenci güvenlik deneyiminin ayrı bir modülde derinleştirilmesi, engelli erişilebilirliğinin kriter setine eklenmesi ve 50 bin eşiğinin altındaki güçlü kampüs kentlerini (Bolu, Edirne, Çanakkale, Sivas, Kütahya, Afyonkarahisar) kapsayan bir "gelişen kentler" ek endeksinin yayımlanmasıdır.

KAYNAKÇA

Rapordaki tüm parasal veriler aşağıdaki birincil kaynaklardan ve bunları aktaran ulusal basın derlemelerinden alınmıştır. "≈" ile işaretli değerler, ilgili bölümlerde açıklandığı üzere ilan taramalarına dayalı KTP yaklaşık hesaplamalarıdır. Raporun kavramsal çerçevesini ve karşılaştırmalarını besleyen ulusal ve uluslararası hakemli çalışmalar, kurumsal araştırmalar ve karşılaştırmalı veri kaynakları, aşağıda "Akademik Kaynaklar" başlığı altında ayrıca listelenmiştir.

Akademik Kaynaklar

Aksoy Khurami, E. ve Aldıçoğlu, M. (2025). Barınma sorununda yeni bir boyut: Enerji yoksulluğu ve öğrenci hane halkları. *İnsan&İnsan, 12*(39), 51–68. https://doi.org/10.29224/insanveinsan.1557358

Çalışkan, Ş. (2010). Üniversite öğrencilerinin harcamalarının kent ekonomisine katkısı: Uşak Üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(31), 169–179.

Çetinkaya, R. ve Yener, E. (2026). Türkiye yükseköğretiminde yaşam maliyetleri için gelire dayalı borçlanma modeli önerisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 15*(1), 440–466. https://doi.org/10.15869/itobiad.1764081

Çokgezen, M. (2014). Determinants of university choice: A study on economics departments in Turkey. *Yükseköğretim Dergisi, 4*(1), 23–31. https://doi.org/10.2399/yod.14.002

Ekinci, C. E. (2009). Türkiye'de yükseköğretimde öğrenci harcama ve maliyetleri. *Eğitim ve Bilim, 34*(154), 119–133.

Görkemli, H. N. (2009). Selçuk Üniversitesi'nin Konya kent ekonomisine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22*, 169–186.

Gumprecht, B. (2003). The American college town. *Geographical Review, 93*(1), 51–80. https://doi.org/10.1111/j.1931-0846.2003.tb00020.x

Güngörmüş, S. (2024). *Müzelerin sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğretim ortamı olarak kullanımına yönelik bir eylem araştırması: Bursa Yaşam Kültürü Müzesi* (Yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Gürsel, V., Tuncel, C. O. ve Geldimyradov, S. (2021). Üniversitelerin yerel ekonomiye etkileri: Bursa Uludağ Üniversitesi örneği. *Business and Economics Research Journal, 12*(3), 613–627. https://doi.org/10.20409/berj.2021.341

Hauschildt, K., Gwosć, C., Schirmer, H., Mandl, S. ve Menz, C. (2024). *Social and economic conditions of student life in Europe: EUROSTUDENT 8 synopsis of indicators 2021–2024*. Bielefeld: wbv Publikation. https://doi.org/10.3278/6001920ew

Hubbard, P. (2009). Geographies of studentification and purpose-built student accommodation: Leading separate lives? *Environment and Planning A, 41*, 1903–1923.

Işık, Ş. (2008). Türkiye'de üniversitelerin kentleşme üzerine etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(3), 159–181.

İstanbul Planlama Ajansı (İPA). (2023). *Üniversite öğrencilerinin yaşam maliyeti araştırması* (Eylül 2023 dönemi verileri). İstanbul: İPA.

İstanbul Planlama Ajansı (İPA). (2025). *İstanbul'da öğrenci yaşam maliyeti araştırması 2024/2025*. İstanbul: İPA.

İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA). (2025). *İzmirlilik ve İzmir'de yaşam araştırması* (Araştırma tasarımı ve analizler: A. S. Türkyılmaz). İzmir: İZKA.

Karaca, Z., Çalmaşur, G. ve Daştan, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin gelir-harcama ilişkisi (Erzurum ili üzerine bir uygulama). *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 32*(4), 1155–1170.

Kaşlı, M. ve Serel, A. (2008). Üniversite öğrenci harcamalarının analizi ve bölge ekonomilerine katkılarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi, 15*(2), 99–113.

Özdemir, Y. ve Selçuk, G. N. (2022). Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin harcamaları üzerine Erzurum ilinde bir araştırma. *Journal of Silk Road Tourism Researches, 2*(1), 1–11.

Özer, H., Akan, Y. ve Çalmaşur, G. (2010). Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin gelir-harcama ilişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 11*(1), 231–249.

QS Quacquarelli Symonds. (2025). *QS Best Student Cities 2026*. Londra: QS. https://www.topuniversities.com/best-student-cities

Savran Penpecioğlu, S. (2024). Üniversite öğrencileri ve barınma sorunu: Kentsel mekânsal pratikleri stratejiler ve taktikler üzerinden okumak. *Kent Akademisi, 17*(2), 494–513. https://doi.org/10.35674/kent.1412620

Smith, D. P. (2008). The politics of studentification and '(un)balanced' urban populations: Lessons for gentrification and sustainable communities? *Urban Studies, 45*(12), 2541–2564. https://doi.org/10.1177/0042098008097108

Turan, A. H. ve Ünsel, A. (2014). Üniversite öğrencilerinin yurt memnuniyetleri anketi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2*(4), 91–100.

Uğur, N. (2020). Üniversite öğrencilerinin yaşam koşulları ve mesleki gelecek kaygılarına ilişkin karşılaştırmalı bir analiz. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 8*(15), 1–25. https://doi.org/10.46778/goputeb.669674

Üner, M. M., Çamalan, Ö. ve Karatepe, T. (2025). Türkiye'de yükseköğrenim başvuru oranının belirleyicileri. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 17*(3), 1854–1867. https://doi.org/10.20491/isarder.2025.2068

Van den Berg, L. ve Russo, A. P. (2004). *The student city: Strategic planning for student communities in EU cities*. Aldershot: Ashgate.

Veri Kaynakları ve Resmî Tarifeler

[1] Yükseköğretim Kurulu (YÖK), "2025–2026 Yükseköğretim İstatistikleri", istatistik.yok.gov.tr, Mart 2026; YÖK öğrenci ve akademisyen istatistikleri duyurusu, Kasım 2025.

[2] Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB), 2025–2026 KYK yurt ücret tarifesi ve yurt başvuru duyuruları, Eylül 2025 (yurt tipleri, güvence bedelleri ve 1 milyon yatak kapasitesi açıklaması).

[3] Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı sonrası açıklama ve GSB duyurusu, "2026 yılı burs ve öğrenim kredisi tutarları" (lisans 4.000 TL, yüksek lisans 8.000 TL, doktora 12.000 TL), Ocak 2026.

[4] Endeksa, Türkiye kiralık konut endeksi, Nisan 2026 verileri (Türkiye ortalaması 25.926 TL; İstanbul 39.173 TL; İzmir 29.910 TL; Ankara 29.826 TL) — basında yer alan aylık analiz derlemeleri.

[5] Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), yeni kiracı kira endeksi ve il bazlı metrekare kira verileri, Ocak–Mart 2026.

[6] Emlakjet, Eskişehir kiralık daire ortalama fiyat verisi (19.190 TL), 2026.

[7] İBB/UKOME, İstanbul toplu ulaşım tarifesi kararı (öğrenci abonman 593 TL), Şubat 2026.

[8] Ankara Büyükşehir Belediyesi/EGO, ulaşım tarifelerine ilişkin duyuru (öğrenci abonman 450 TL), Ocak 2026.

[9] İzmir Büyükşehir Belediyesi/ESHOT–UKOME, Öğrenci Abonman Kartı (480 TL/100 biniş) ve tarife duyuruları, 2025–2026.

[10] Üniversitelerin SKS Daire Başkanlığı 2025–2026 yemekhane tarifeleri ve ulusal basın derlemeleri (Hürriyet, Eylül 2025; Milliyet, Eylül 2025: devlet üniversitelerinde ortalama öğün 50 TL; dışarıda ortalama 300 TL).

[11] CampusConnect, "Üniversite Yurt Ücretleri 2026" derlemesi (özel yurt bantları 8.000–70.000 TL), Mayıs 2026.

[12] Temiz Hava Hakkı Platformu (THHP), "Kara Rapor 2025": 2024 yılı il bazlı hava kalitesi değerlendirmesi, Ekim 2025.

[13] IQAir, "2025 Dünya Hava Kalitesi Raporu" (Türkiye PM2.5 ortalaması 19,2 µg/m³), Mart 2026.

[14] TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) il nüfusları, 2025 sonuçları.

Künye

Öğrenci Dostu Kentler Endeksi 2026 — Türkiye'nin Üniversite Kentleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Kamu Teknoloji Platformu (KTP) Araştırma ve Veri Birimi, Rapor No: KTP-AR-2026/03, Temmuz 2026. Bu rapor kamu yararına ücretsiz olarak yayımlanmıştır; kaynak gösterilerek alıntılanabilir.